

***VÉPI VADVIRÁG MŰVÉSZETI ÓVODA ÉS
BÖLCSŐDE***

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: Pálma Kinga

2025.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM - azonosítója: 036567	Készítette: <i>Pálma Kócs</i> Óvodaigazgató P.H. az Nkt. 26. § (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette. <i>Magdolna Pál</i> A szakmai munkaközösség(ek) nevében	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. <i>Magdolna Pál</i> Szülői Szervezet elnöke Továbbá A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták <i>Kovács Katalin</i> Nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja által felhatalmazva, a(z) -..... Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a/2025. (.....) KKB. számú határozatával jóváhagyta. A fenntartó képviselőjében P.H.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.vepiovoda.hu	Érvényes és hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig
Verziószám: 1/2025.	Készült: 1.eredeti példányban Iktatószám: 121/2025

„A tanítás csak információt tölt a fejekbe, de a nevelés: növel. Nem mennyiséget ad, hanem minőséget. Segít egy rózsának igazi rózsává válni. És egy gyereknek megtalálni és kibontani önmagát.”

Müller Péter

Tartalom

Bevezető gondolatok	4
I. Óvoda neve - A mi óvodánk	7
II. Programunk küldetése – filozófiája	8
III. Gyermekkép – Óvodakép - Céljaink.....	9
IV. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei	15
V. A program nevelési feladatrendszere.....	22
VI. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, és A munka helye programunkban	53
VII. A különböző tevékenységi formák és színtereik bemutatása	58
VIII. Az óvoda hagyományai és ünnepei	67
IX. Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket.....	69
X. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	77
XI. Az óvoda kapcsolatrendszere	81
XII. A pedagógiai munka dokumentációi - A gyermekek fejlettségállapotának mérése	91
XIII. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	94
XIV. A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések...Hiba! A könyvjelző nem létezik.	

„Nem az a faj a túlélő, amelyik a legerősebb, még csak nem is az, amelyik a legintelligensebb, hanem az, amelyik képes reagálni a változásokra.”

(Charles Darwin)

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Pedagógiai Programunk a jelenleg aktuális 77/2025.(IV.15) Korm. rendelet alapján változott, mely a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete, vagyis az ÓNOAP

Felgyorsult és változó világunkban a modern élet stresszhatásaival szemben különösen óvni és védeni kell gyermekeinket. Egyre nagyobb a szülők és az óvodapedagógusok felelőssége, hogy megőrizzük a gyermekkor nyugalmát, derűjét, ugyanakkor felvértezzük a gyermekeket mindazokkal a tapasztalattal, amelyekkel eligazodhatnak a világban.

A mai gyermekek szükségletei, az egyén boldogulásához szükséges személyiségjegyek hangsúlyai a társadalmi folyamatok hatására változnak. A változásokhoz való ésszerű alkalmazkodás pedagógiai hangsúlyváltozásokat is eredményezett. Egyetlen óvoda sem hagyhatja figyelmen kívül az Óvodai nevelés országos alapprogramját (ONAP). Minden óvodában ehhez igazodva, azonos alapról indulva kell eleget tenni a világot ma jellemző sokszínűség elvárásainak. Programunk egy lehetőség a sok közül. Pedagógiai hangsúlyai: a gyermekek egyéni különbségei, a családi nevelést kiegészítő szocializáció egy sajátos természeti és társadalmi közegben, számítva a szülők együttműködésre.

Programunk a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére törekszik, épít tulajdonságaikra, viselkedésükre, érdeklődésükre, korábbi ismereteikre és tapasztalataikra.

Pedagógia koncepciónk kidolgozását messzemenően befolyásolta még, hogy gyermekeinket olyan kulturális örökség veszi körül, amely értékeinek átadását feltétlenül célul kell kitűznünk. „A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.” (ONAP)

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk, és megalapozzuk azokat a képességekkel, melyekre szükségük lesz az iskolába történő sikeres beilleszkedésük és a tanulás során, valamint a gyorsan változó világunkban.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 419/2024.(XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Vép város hatályos Köznevelési Konceptiója
- Vépi Vadvirág Művészeti Óvoda És Bölcsőde nevelőtestületi határozatai

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások (Oktatási Hivatal):

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelesi_igen_yu_gyermekek_ovodai_nevelesenek_iranyelve.docx
- Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_ajanlas.pdf
- A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek köznevelési ellátásának irányelve
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/tartos_gyogykezeles_szakmai_iranyelv

- Összevont Önértékelési kézikönyv, Nyolcadik, javított kiadás
https://www.oktatas.hu/kiadvanyok/onertekelesi_kezikonyvek
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Hetedik, módosított változat (2025. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2025/utmutatok/altalanos_utmutato.pdf
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Nyolcadik, módosított változat (2026. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2026/altalanos_utmutato_2026.pdf
- Kiegészítő Útmutató az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez c. dokumentumhoz (2025. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2025/utmutatok/ovodai_neveles_kiegeszito_utmutato.pdf
- Kiegészítő Útmutató az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez c. dokumentumhoz (2026. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2026/ovodai_neveles_kiegeszito_utmutato_2026.pdf

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény hivatalos elnevezése: Vépi Vadvirág Művészeti Óvoda És Bölcsőde
Az intézmény címe és elérhetősége: 9751 Vép, Szent Imre u. 1.
E-mail: vadviragovi6@gmail.com
Web: www.vepiovoda.hu

Az óvoda fenntartója, címe és elérhetősége:
Vép Város Önkormányzat Képviselő-testülete
Telefon: 06/94-543-067
E-mail: onkormanyzat@netkabel.net

A Pedagógiai Program

- Alkotója az intézmény igazgatója a nevelőtestület bevonásával
- Jóváhagyta: az intézmény fenntartója

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva – biztosított

I. VÉPI VADVIRÁG MŰVÉSZETI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE - A MI ÓVODÁNK

*A legtöbb, amit gyermekeinknek adhatunk:
gyökerek és szárnyak.
(Goethe)*

Pedagógia koncepciónk kidolgozásánál elsődlegesen abból indultunk ki, hogy gyermekeinket olyan kulturális örökség veszi körül, amely értékeinek átadását feltétlenül célul kell kitűznünk. Ebben erősítették meg bennünket az Óvodai nevelés országos alapprogramjában leírtak is, miszerint: „A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.”

Nevelőmunkánkban fontos annak a tevékenységekkel összekapcsolt szemléletnek a megerősítése, amely támogatja a gyermekek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, a tehetség kibontakoztatását, és – egyéni adottságaikra is figyelemmel – azoknak a képességeknek a folyamatos kialakulását, amelyek segítik a hozzánk járó gyermekek iskolai életre való alkalmasságát.

A hozzánk járó gyermekek nevelését és fejlesztését szakképzett óvodapedagógusok és a munkájukat segítő pedagógiai asszisztensek és szakképzett dajkák végzik. Az óvodapedagógusok munkáját gyógypedagógus és logopédus, sajátos nevelési igényű gyermekeink fejlesztését szakemberek segítik. Fejlesztési folyamataink minőségét az óvodapedagógusok színvonalas továbbképzései, valamint az intézmény partnerközpontú működése garantálja.

Épületünk, játszó kertünk állaga és felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek sokoldalú fejlesztését, azonban földrajzi fekvésünk lehetőséget ad arra, hogy kihasználjuk tágabb környezetünk adottságait is.

Nemzeti ünnepeink közül elsősorban a márciusi ifjakról emlékezünk meg. Hagyományos ünnepeink sorába tartozik a Mikulás, Karácsony, Húsvét, az Anyák napja és a Családi nap, Nagycsoportosok búcsúja. A családi ünnepek közül a születésnapról emlékezünk meg.

A jogszabály adta lehetőségével élve más településekről érkező gyermekek felvételét is ellátjuk szabad férőhelyek függvényében, amit elsősorban a szülők munkahely választása indokol. Bízunk abban, hogy gyermekeink számára az óvodai életük teljes egészét átható tevékenységeken keresztül szép emlékeket, az iskolakezdéshez elengedhetetlenül szükséges készség és képességeket, további életükhöz pedig használható útravalókat tudunk adni.

II. PROGRAMUNK KÜLDETÉSE – FILOZÓFIÁJA

Pedagógiai Programunk támogatja a gyermekek azon jogát, hogy életkoruknak és érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt.

A napjainkban világszerte zajló gyors változások erősítik bennünk annak a fontosságát, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során. Annak érdekében, hogy felkészítsük a gyermekeket a belsőleg motivált tanulásra, helyi Pedagógiai Programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.

Mit értünk a XXI. század kihívásán?

- a megváltozott gyermeket,
- megváltozott tanulási környezetet,
- harcot az esélyegyenlőtlenség ellen,
- a gyermekek közötti különbségek figyelembevételét,
- új típusú pedagógust,
- új eszközöket, módszereket, eljárásokat, struktúrákat,
- a szülőt, mint partnert,
- új típusú vezetőt,
- a másság tiszteletét.

Pedagógiai Programunk felismeri, értékeli és bátorítja a gyorsan változó időhöz való alkalmazkodáshoz szükséges tulajdonságok kialakulását, mint például:

- szembesülni a változással és előidézni azt;
- kritikusan gondolkodni és döntéseket hozni;
- rátalálni a problémákra és megoldani őket;
- kreatívnak, fantázia dúsnak és ötletesnek lenni;
- érzékenynek lenni saját közösségünk, országunk és környezetünk problémái iránt.

Pedagógiai Programunk épít arra, hogy a család a szocializáció elsődleges színtere, figyelembe veszi a gyermekek egyéni igényeit, és tiszteletben tartja a kulturális sokféleséget különös hangsúlyt helyezve:

- az élmények individualizálására,
- arra, hogy tervezett foglalkozások keretében segítse a gyermekeket döntéseik meghozásában,
- a család részvételére az óvodai nevelésben.

III. GYERMEKKÉP – ÓVODAKÉP - CÉLJAINK

Valljuk, hogy életünket egyszeri és megismételhetetlen történekként éljük meg feszültségben és harmóniára törekvésben önmagunkkal, a többi emberrel, a környező világgal. Az úton tapasztalatokat, tudást, kincseket gyűjtünk, ezért rengeteg tanulnivalónk van egymástól.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai viselkedés minták, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi-, és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodánkban a nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, s meglévő hátrányai csökkenjenek, előnyei kiteljesedjenek. Nevelőmunkánk során nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Akik gyermekekkel élnek, azok a „legtisztább lelkekkel” élnek, és a velük való együttélés minket, felnőtteket is gazdagít. Mi magunk is szeretetet kapunk, figyelmet, ragaszkodást. Rájuk figyelve remek játszótársra lelhetünk, hisz játszani lehet velük az életet, s ezzel egyszerűen minden más megvilágításba kerül.

Belefér az érzelmek tengere, uralkodó szerepe; a játék, a játékosság, a gondolatok, érzések szabad áramlása.

Milyenek is ők?

„A gyermek olyan, mint a tükör. A szeretete nem kezdeményezi, de visszatükrözi. Ha szeretet kap viszonozza azt, de ha nem kap szeretet, nincs mit visszatükröznie.”
(Ross Campbell)

- Három éves koruk körül ellentmondanak környezetüknek, önállóságukat érvényesítik.
- Beszédükben az „én” az „enyém” szavakat használva öntudatra ébrednek.
- Életük gyökeresen megváltozik 6-7 éves korukban, mikor rá kell ébredniük, hogy mit követel tőlük a környezet, hogy annak tagjává váljanak.
- Képzeletük végtelen, a mese szárnyán száll és fejlődik.

Mesével, hittel, szeretettel tudjuk gyermekeink egész lényét fejleszteni. Minden szülő, pedagógus a lényével nevel.

Lényeges kérdés: Kit lát a gyermek, ha minket néz?

- Minden, ami belőlünk árad, sugárzik, az hat rá. Befogadja, magáévá teszi.
- Tőlünk felnőttektől tanul igazat mondani, és tőlünk tanul szeretni is.

Alapfeladatunk – az óvodai nevelés kulcsszereplőiként – mintát adni gyermekeink számára az értékes élethez!

Pénzcentrikus korunkban az értékrendszerek válságát éljük. Képesek vagyunk a szabad választásra és megkülönböztetésre, jó-rossz, igaz-hamis, szép és rút között, képesek vagyunk a befogadás és az előítéllettől mentesség közvetítésére. Arra szeretnénk nevelni gyermekeinket, hogy tudjanak boldogok lenni, úgy rendezni életüket, hogy abban örömeiket leljék. Felnőve váljanak olyan emberré, akiket nem rontott meg a kíméletlen túlekedés, akik nem pénzben számolják a barátságot, akik nem pénzzel váltják meg a szeretetet, az odafigyelést. Akarnak és tudnak fókuszálni a körülöttük élőkre, akik megtanulják a tudatos döntéshozatalt és a szükséges szituációkban a nemet mondás művészetét. Arra töreksenek, hogy igényes és humánus, gondolkodó-cselekvő emberek maradjanak.

Az óvoda nevelési alapelvei és értékei

- A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda kiegészítő, segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Átmenetnek tekintjük az óvodai nevelést a családi, bölcsődei és az iskolai nevelés között.
- Pedagógusaink megismerik és figyelembe veszik a családok eltérő nevelési szokásait.
- A nevelőközösség alapelvnek tekinti a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejlesztettségét.
- Az elfogadó, segítő, támogató óvodai dolgozók személyisége és példaadása meghatározó.
- A dolgozók tetteiben összhangban van a kimondott szó és a cselekedet: biztonságot sugárzó felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat, melyet pozitív megerősítés kísér.
- A közösségi szokások és szabályok kialakítása és erősítése során a gyermeki autonómia tiszteletben tartása.
- A gyermekek fejlődésének segítése az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Önállóságra nevelés.
- Az együttműködésre, kölcsönös tiszteletre, bizalomra, megértésre, türelemre és gyermeki aktivitásra épülő nevelés során a megfelelő kommunikáció elsajátíttatása.
- A gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevétele, időt hagyva és adva mindenkinek a folyamatban történő fejlődéshez.
- Az előítélet-mentes pedagógiai környezet kialakítása, egymás elfogadására, a különbözőségek tiszteletére nevelés.
- A szülőkkel együttműködő segítő partnerkapcsolat kialakítása az óvoda teljes dolgozói körének részvételével.
- Egymás munkájának megismerése és megbecsülése, kölcsönös segítségnyújtásra való törekvés.

- Óvodánk az élmények és a változatos tapasztalatok színtere, tudatosan beépítve nevelőmunkánkba az óvodát körülvevő kulturális örökség értékeinek megismerését és átadását.
- Az alkotás, a kreativitás és közvetlen tapasztalás feltételeinek megteremtése és biztosítása.
- Közös tevékenységek során a gyermekek érzelmi-, erkölcsi-, értelmi-, és testi fejlesztése.
- A gyermek mindennapi tapasztalatszerzéseinek keretében a közösségi élet értékorientált szabályainak megtanulása és begyakorlása.
- Minden dolgozónkkal szemben elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.
- A pedagógusok és a munkájukat segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák az intézmény céljaival azonosulva, érdeklődési körüknek és tehetségüknek megfelelően saját képességeiket, kompetenciáikat folyamatosan fejlesztve képzik magukat.

Fejlesztő munkánk irányai

Nevelő és fejlesztő munkánk során segítünk a gyermekeknek feldolgozni és megérteni:

- **a tárgyi világot** a gyermekekhez közel álló tevékenységeken keresztül;
- **az emberi környezet nyújtotta információt** a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül;
- **a logika és matematika világát** játékos szituációkban mérésen, összehasonlításon, számoláson, sorba rendezésen, válogatáson és csoportosításon keresztül;
- **a kimondott szót** rajzoláson, dramatizáláson, szöveghallgatáson és a kifejező készség gyakoroltatásán keresztül;
- **az életvitel alapszabályait;**
- **a napirend fontosságát.**

Programunk a személyiségfejlődés valamennyi területét – testi – társas – érzelmi és kognitív – megcélozva elősegítve:

- **a testi fejlődést** nagy és kismozgásokon keresztül;
- **a társas, erkölcsi és érzelmi fejlődést** viták és ellentétek elsimításán, az impulzusok ellenőrzésén, egymás támogatásán és tiszteletén, kezdeményezésen és elfogadáson, megegyezésen, a környezet megbecsülésén és a közös munkán keresztül;
- **a kognitív fejlődést** problémamegoldó helyzeteken, logikai feladatokon, a gondolkodás megszervezésén és a véleménymondás bátorításán keresztül;
- az életmódi szabályok tudatos kialakítását.

Óvodásaink pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságainak megfelelő módszerekkel és eszközökkel kívánunk támaszt nyújtani az épp fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.

Pedagógiai megközelítésünk és törekvésünk biztosítja, hogy óvodánk pedagógusai:

- átlátják a gyermekek fejlődését;
- gondosan megfigyelik a gyermekeket játékaikban és egyéb tevékenységeikben;
- arra bátorítják a gyermekeket, hogy maguk oldják meg a problémáikat és tiszteljék társaikat;
- gondolkodást stimuláló és próbára tevő kérdéseket tesznek fel;
- olyan egyéni és csoportos célokat tűznek ki, amelyek a gyermekek érdeklődésén és igényein alapulnak;
- változatos, mobilizálható környezetet alakítanak ki;
- tiszteletet tanúsítanak a gyermekek iránt és értékelik ötleteiket: támogatják és fejlesztik a gyermekek önállóságát.

Az óvoda célkitűzései

Nevelőtestületünk a személyiség mibenlétét az alábbiakban látja:

A személyiség külső hatásokra kialakult belső feltételeknek, valamint öröklött adottságoknak, lehetőségeknek az egyénen belül kialakult olyan egyedi, egyszeri és megismételhetetlen integrációja, amely meghatározza a viszonyulást, alkalmazkodást a környezethez.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyermeki személyiség komplex fejlesztésének:

- **a (tanult) motívumok kialakításának**, mivel a motívumok segítik az embert döntései meghozatalában;
- **a képességek fejlesztésének**, mert a képességektől függ a döntések kivitelezésének eredményessége;
- **a készségek megszerzésének**, amikor a cselekvés folyamatába automatikusan funkcióba lép, így az egyén kisebb erőfeszítéssel lényegesen nagyobb teljesítményre lesz képes (mennyiség, minőség, időráfordítás).

Nevelőmunkánk során olyan motívumokat és képességeket kell fejlesztenünk, melyek eredményeként gyermekeink döntései megalapozottak lesznek, a döntéseik kivitelezésében pedig eredményesek.

1. Célunk az értelem fejlesztése

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése:

- **a megismerési vágy felkeltése**, a természetes kíváncsiság vágy táplálása;
- **a felfedezési vágy felkeltésére**, melynek alapja a felfedeztető tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata;
- **az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása** biztosítja, a játék, a játékoság kapcsán a szimuláció gazdag eszköztára pedig támogatja az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését;
- **optimális teljesítmény vágy kialakítása** a következetes és reális értékeléssel, a szélsőségektől mentes, a tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket.

Célunk az értelmi képességek fejlesztése:

- **a megismerés képességeinek fejlesztése**, mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a kísérletezés, elemzés és érvelés;
- **a beszéd, a kommunikáció fejlesztése**, melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata;
- **a gondolkodás bonyolult képességrendszerének fejlesztése**, mint a viszonyítás, az általánosítás és osztályozás, valamint a problémamegoldás; a cselekedet és az eredménye közötti kapcsolat felismerése;
- **a tanulási képesség fejlesztése** az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulási módok során.

Célunk a segítő életmódra nevelés, az erkölcsi nevelés és szociális fejlesztés

Gyermekeink különböző családi háttérrel különböző közösségekben élnek. Többben tagjai lehetnek különféle nemzetiségeknek, szüleik által vallási felekezeteknek, egyúttal tagjai a magyar nemzetnek, esetenként más nemzetnek és kultúrának. A gyermekek az óvodában is tagjai egy óvodai csoportnak, a fejlesztési folyamatban pedig gyakran egy-egy kisebb csoportnak, valamint a teljes óvodai közösségnek. A későbbiek során személyes kapcsolataik egyre inkább átszövik egész életüket. Ahhoz, hogy képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba és közösségekbe, és ezekben megtalálják helyüket, fejleszteni szükséges képességeiket és szociális motívumaikat.

Célunk a szociális képességek fejlesztése

- **szociális kommunikációs képességek fejlesztése**, mint a kommunikáló felek aktivitásának: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése;
- **a kötődés képességének fejlesztése**, melynek gazdagsága, ereje és minősége meghatározza a szociális életminőséget, a szociális viselkedést és a személyiség szociális fejlődését;
- **csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése** a gyermekeink életkorához illeszkedő ünnepeink megünneplése, versenyek, és számos, az óvodai életre jellemző helyzetek során – törekszünk a reális ön – és társértékelés kialakítására;
- **Az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése** a segítő együttműködés rendszeres alkalmazásával, a segítő nevelői magatartás megtapasztalásával, valamint a mozgásos és a különböző versenyjátékok gyakorlása során.

2. Célunk az egészséges és kulturált életmódra nevelés, a személyes fejlesztés

AZ embernek önmagával harmóniában kell élnie. Ennek feltétele, hogy testileg - lelkileg egészséges legyen: meg tudja őrizni, helyre tudja állítani jó közérzetét, ismerje meg a valós énképét és alakítsa ki, fejlessze önismeretét, hogy stabilizálni, védeni tudja önmagát: optimális legyen személyiségének működése, fejlődése. E funkció, e célok eredményes és hatékony szolgálata azt feltételezi, hogy képes lesz a személyes érdekeket szolgáló döntéseket meghozni, azokat végrehajtani és megvalósítani; Életmódjával segítse elő a szervezetének optimális működését.

A személyre szóló nevelés végső célja az önismerettel rendelkező személyiség, az önfejlesztésre nevelés. Ez magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéniségfejlesztést és az én, a személyes tudat kialakulásának, fejlődésének segítségét. Óvodai nevelésünk célja, ezen képességek és készségek kialakításának elindítása.

Célunk az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása

- **az önkiszolgálási motívumok** közé tartozó biológiai szükségletek, a komfortszükséglet, a mozgás-, és élményszükséglet
- **önvédelmi motívumok** fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán a megfelelő kommunikáció alapelveinek megtanítása
- **a szuverenitás motívumainak kialakítása**, mint az önállósulási, az írás, olvasás, és öntevékenységi vágy
- **önértékelési motívumok** fejlesztése, mint az önbizalom és az önbecsülés, az énkép reális, a képességeket is figyelembe vevő önismeret eredményeként.

Célunk a személyes képességek fejlesztése

- **az önellátási képességek megfelelő szintű fejlesztése** az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, rendszeretét és a környezet adta munkatevékenységek kapcsán;
- **testi képességek fejlesztése:** kondicionálás, koordinációs képességek;
- **az önvédelmi képesség**, mint egészségvédő és identitásvédő képességek fejlesztése;
- **az önreflexív képességek fejlesztése** önértékelés, az önmegismerés és az önfejlesztés képességeinek megalapozásával.

3. Célunk a speciális kompetenciák fejlesztése

Valamennyi speciális kompetencia alapja az alkotó képesség, és a kompetenciának megfelelő tehetség. Ahányféle speciális kompetencia, annyiféle tehetség is létezik.

- **Célunk az általános alapok fejlesztése**, a tehetség ígéretes gyermekek felismerése, fejlődésük elősegítése és támogatása;
- **A tehetség ígéretes gyermekek fejlesztését** a gyermekek közötti különbségeket figyelembe vevő differenciált foglalkoztatással tudjuk megvalósítani, melyet szükség szerint gyógypedagógusok és pszichológusok is támogatnak.

4. Célunk a játékon keresztül tervezetten és sokoldalúan közvetíteni az ismereteket, és megalapozni a környezettudatos magatartást.

5. Célunk, hogy nyugodt légkörben és megfelelő feltételek mellett történjen a nevelés és fejlesztés a gyermekek és felnőttek számára egyaránt.

6. Célunk a hátrányokkal küzdő gyermekek és családjaik segítése, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a sajátos bánásmódot igénylő gyermekekre.

7. Célunk, hogy az óvodapedagógusok és a munkájukat segítők tudásuk legjavát adva, ismereteik folyamatos bővítésével neveljék és fejlesszék a gyermekeket.

8. Célunk a szülők részvételének minél sokrétűbb biztosítása az óvodai nevelés / fejlesztési folyamatában.

9. Célunk, hogy az intézményünkkel jogviszonyban állók elégedettségére, velük együttműködve végezzük munkánkat.

Célrendszerünk olyan alapot kíván adni a képességek és jártasságok kialakításához, melyek e gyorsan változó világban várnak gyermekeinkre.

IV. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

*„Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers gyémántjait
szép vigyázattal csiszoljam kristályba.”
(Német László)*

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja a hozzánk járó gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Humán erőforrás

4 csoportban 8 szakképzett, főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógus-foglalkozik a gyermekekkel, 2 csoportban főiskolai végzettségű óvodapedagógus pedagógiai asszisztenssel. Közvetlen segítők - munkarend szerint- pedagógiai asszisztensek, szakképzett dajkák.

Pedagógusok	Létszám adatok	
Pedagógus	– Főigazgató – igazgatóhelyettes – Óvodapedagógus	1 fő 1 fő 10 fő
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő	– Pedagógiai asszisztens – Dajka/vagy gondozó – Óvodatitkár	2 fő 6 fő 1 fő
Egyéb segítő munkatársak	– Karbantartó	1 fő
Alkalmazotti létszám összesen:		21 fő
Szak-, és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei * Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének megfelelő aktuális szakterülettel és létszámban	Logopédus Gyógypedagógus * Mozgásfejlesztő	
Szakvizsgát nyújtó képzettséggel rendelkezők	Fejlesztő, differenciáló pedagógia Népi gyermekjáték, néptáncpedagógus, hagyományismeret oktató Vezető óvodapedagógus	1 fő 1 fő 1 fő

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja; ugyanakkor, ha reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét a nevelő oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott pedagógiai asszisztens, vagy dajka munkatársak is elláthatják.

Gyermek felügyelete: a gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás, az óvodába történő belépéstől az óvoda jogszerű elhagyásáig terjedő időben, továbbá a pedagógiai program részeként kötelező, az intézményen kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt.

A nevelőtestület és a pedagógiai munkát segítő képzettségi mutatói és kompetenciáik megfelelően szolgálják a Pedagógiai Program cél-, és feladatrendszerének eredményes megvalósítását. Az óvodapedagógusi alapvégzettségen túl többen rendelkeznek egyéb egyetemi vagy főiskolai végzettséggel, szakvizsgával vagy azzal egyenértékű képzettséggel.

A pedagógiai munkát segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák többsége szakképzett, közülük évente többen is folytatnak a szakmai munkát kiegészítő, vagy új pedagógiai végzettséget nyújtó tanulmányokat.

Az alkalmazotti kör egyéb kompetenciái meglehetősen színes képet mutatnak.

Az óvodában alkalmazott gyógypedagógus - A gyógypedagógusi ellátás fő célja

- A nevelőmunka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségének fejlesztése.
- A Szakszolgálat által kiszűrt BTMN-es gyermekek ellátása.
- A BTMN-es, a Szakszolgálat által kiszűrt gyermekek szüleinek rendszeres tájékoztatása gyermekük fejlődéséről és fejlesztésükről.
- Az óvodapedagógusok nevelő-fejlesztő munkájának segítése az SNI, BTM gyermekek megfelelő nevelése érdekében.
- A szakmai elvárásoknak megfelelő dokumentációk vezetése.
- A tehetségigérek feltárás és gondozása.

A gyógypedagógus feladatai

- Mérések végzése (Alapozó terápia, TSMT, Gyógypedagógiai vizsgálat, INPP stb.)
- Fejlesztési tervek elkészítése.
- A szakértői vélemények érvényességének nyomon követése.
- Egyéni és kiscsoportos fejlesztések, valamint igény és lehetőség szerint páros vezetésű csoportfoglalkozások tartása.
- Folyamatos és naprakész kapcsolattartás az érintett gyermekek pedagógusaival
 - Fél évente írásbeli értékelés készítése a fejlesztésben részesült gyermekekről, közös konzultáció keretében ezek megosztása és megbeszélése az érintett óvodapedagógusokkal.
 - Team munka pedagógusokkal, gyógypedagógusokkal, logopédusokkal.
 - Szükség és igény szerint további konzultációkat, megbeszéléseket biztosítanak/kezdemenyeznek a pedagógusok számára.
- Nevelőmunkát segítő alkalmazottaknak igény és lehetőség szerint szakmai segítségnyújtás, esetmegbeszélések szervezése.
- Szülőkkel való kapcsolattartás
 - fél évente 3 legalább egy, szükség szerint több alkalommal tájékoztató, valamint együttműködést erősítő fogadó órák biztosítása a szülők számára.

- Szakmaközi kapcsolattartás
 - Utazó gyógypedagógusokkal
 - Szakértői Bizottsággal
 - Szakszolgálat gyógypedagógusaival, logopédusaival

Pedagógiai asszisztensek - A gyermekek és a pedagógusok segítői

Intézményünkben az óvodapedagógusok mellett szinte nélkülözhetetlen segítséget nyújtanak a pedagógiai asszisztensek. A gyermekek szeretete mellett nagyfokú türelemmel és empátiával, valamint határozottsággal is kell rendelkezniük. Feladatkörük sokrétű, melyeket az óvodapedagógusok irányításával végeznek.

A pedagógiai asszisztensek általános feladatai:

- Felügyeli a gyerekek reggeli érkezését és hazabocsájtását, segít az öltözködésben és az érkezést/távozást megelőző és követő tisztálkodási teendők ellátásában.
- Figyelemmel kíséri a gyermekcsoportra, gyerekekre vonatkozó terveket, azok megvalósítását felelősségteljesen segíti.
- Az óvodapedagógus által vezetett tevékenység/foglalkozás során bekapcsolódik a párhuzamosan végezhető tevékenységek megszervezésébe és azok lebonyolításába.
- Segíti, bátorítja a gyermekeket az egyéni és csoportos feladataik megoldásában, szükség szerint egyes gyermekeknek egyéni segítséget nyújt, részt vesz a lassabban haladó, egyéni segítséget igénylő gyermekek támogatásában.
- Az óvodapedagógus más irányú elfoglaltsága idején felügyel a gyermekcsoportra. Tanulási tervhez kapcsolódó foglalkozásokat nem tarthat (ez nem tartozik a feladatai közé), de hasznos időtöltésre kell ösztönöznie a gyermekeket.
- Aktívan közreműködik a szülői értekezletek, a séták és kirándulások, valamint az óvodán belüli és kívüli programok szervezésében és lebonyolításában.
- Aktívan részt vesz a gyermekek környezeti, személyi higiénés szokásainak gondozási teendőinek ellátásában: étkezésnél, öltözködésnél, tisztálkodásban, levegőztetés előkészítésénél és a lebonyolításában.
- Ellátja az óvodai tevékenységekhez szükséges szervezési feladatokat: előkészíti a tevékenységekhez/foglalkozásokhoz szükséges tanulási környezetet, eszközöket és felszereléseket.
- Kisebb baleset esetén elsősegélyt nyújt, azonban erről mindenképpen értesíti a beosztott pedagógust vagy óvodaigazgatót.
- Kihasztnálja és hasznosítja a kézügyességét, kreativitását; dekorál, szemléltető eszközöket készít.
- Tevékenysége során alkalmazza a bátorítás, a példamutatás, a fokozatosság, a differenciálás, a meggyőzés, az ellenőrzés és értékelés módszereket.
- A szociális problémákat igyekszik felismerni, ezek eredményeiről az óvodapedagógust folyamatosan tájékoztatja.
- A gyermekek óvodai munkájáról a szülőknek tájékoztatást nem ad, hanem a megfelelő pedagógushoz irányítja őket.

A pedagógusok továbbképzési irányultsága – Részvétel továbbképzéseken

Óvodapedagógusaink a lehetőségek függvényében teljesítik továbbképzési kötelezettségeiket. A továbbképzések területei elsősorban a közös értékrendünkhöz kapcsolódó szakmai többletek megszerzésére irányulnak, így feltételezik a pedagógiai programunk gyakorlati megvalósítását, képviselését.

Az elkövetkezendő években pedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – Pedagógiai Programunk cél-, és feladatrendszere határozza meg.

Új és kiemelt irányultságok – Tartalmi megújító és szabadon választható képzési tartalmak

- az óvodapedagógusi munkát meghatározó központi szabályozó: az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja;
- iskolára készítő – a sikeres óvoda-iskola átmenet, az iskolaérettségi kritériumainak tartalma;
- élményorientált mozgásfejlesztés;
- fenntarthatóságra nevelés;
- ének, zene, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka;
- szemléletváltás a család-óvoda kapcsolatában;
- a diabéteszes gyermekek ellátásához kapcsolódó továbbképzési kötelezettség, melynek érintettjei a pedagógiai munkát segítők is lehetnek;
- a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzése, ellátása;
- a gyermekek önértékelési és önérvényesítési képességeinek fejlesztése;
- a pedagógusok – különös hangsúlyt helyezve a kompetencia és teljesítmény alapú teljesítményértékelés szereplőire (igazgató, igazgatóhelyettes, szakmai munkaközösség vezető) értékelési/önértékelési kompetenciáinak fejlesztése;
- az oviKRÉTA tanulmányi rendszer alkalmazásához elengedhetetlenül szükséges informatikai kompetencia birtoklása;
- a nevelő-fejlesztő munkát közvetlenül segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák pedagógiai kompetenciáinak megerősítése, bővítése – különös hangsúlyt helyezve az általuk biztosított felügyelet eredményes és hatékony ellátására – szervezett belső, valamint külső továbbképzések által;
- a mentori/segitői intézményi erőforrások folyamatos fejlesztése: a gyakornok és az újonnan belépő kollégák mentorálása és szükség szerinti megsegítése.

Alapvető céljaink

- **Figyelmet kell fordítani többek között a tanulás szűkebb és tágabb környezetére, az infrastruktúrára, a személyzeti ellátottságra, az irányításra és a minőségbiztosításra.**
- **Kiemelt figyelem kell, hogy irányuljon a gyermekvédelemre, az iskolai életmódra történő felkészítésre, a diabéteszrel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére.**
- **Az óvodai nevelésünk tekintetében integrált megközelítést kell alkalmazni, bevonva valamennyi érintett felet – így a családokat is –, és szoros együttműködést kell kialakítani a nevelőmunkát segítő közvetlen munkatársakkal, valamint a Szakszolgálatokkal.**
- **Célunk, hogy az óvoda optimális személyi és tárgyi feltételeket tudjon biztosítani a kisgyermekek számára személyiségük kibontakoztatásához.**

- **Tudatos törekvés kell legyen a digitális technika lehetőségeinek beépítése a nevelési folyamatba, illetve szükség szerint az óvodán kívüli óvodai nevelés eredményes megvalósítása.**

Részcélok

- **Olyan, fejlődési szempontból megfelelő tevékenységrendszer előtérbe helyezése, amelyek mind a kognitív, mind a nem kognitív készségek elsajátítását elősegítik, ugyanakkor elismerik a játék fontosságát, amely a kudarcmentes iskolakezdés, eredményes tanulás szempontjából kulcsfontosságú,**
- **A színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű, a hazáját elhagyni kényszerült, vagy roma háttérrel rendelkező, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő gyermekek részére,**
- **Az óvodai nevelés minőségbiztosításának előmozdítása valamennyi kulcsszereplő, köztük a családok, a szakszolgálati, a szociális és az egészségügyi hálózatok bevonásával,**
- **Az óvodapedagógus, az óvodaigazgató, a gyógypedagógus, és a pedagógiai munkát segítő (pedagógiai asszisztens, dajka), valamint a technikai személyzeti ellátottság javítása, a foglalkoztatottak szakmai felkészültségének fejlesztése.**
- **A pályakezdő, valamint a jól képzett szakembereknek intézményünkbe történő vonzása, képzése és megtartása,**
- **A szülők támogatása azon szerepükben, hogy az első életévben ők gyermekeik első számú nevelői, valamint az óvodapedagógusok arra való ösztönzése, hogy alakítsanak ki szoros együttműködést a szülőkkel, a családokkal és a különböző helyi közösségekkel annak érdekében, hogy megismertessék velük a kisgyermekkorai nevelés és gondozás kínálta lehetőségeket és a kisgyermekkorai tanulás fontosságát.**

A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása

Fontosnak tartjuk a Pedagógiai Program célkitűzéseit támogató továbbképzéseken való részvételt, valamint, hogy a különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat a kollégák a gyakorlatban is alkalmazzák, hasznosítsák, és egymásnak is átadják.

A továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák átadásának szinterei:

- az óvodaigazgató, a közvetlen pedagógus kolléga tájékoztatása (szóban);
- a kollégák - különös tekintettel a gyakornok kollégákra – tájékoztatása a soron következő óvodapedagógusi fórumon (szóban);
- önként vállalt, és Munkaterv tartalmának megfelelő gyakorlati bemutatás;
- az érintett hozzájárulásával a kompetencia és teljesítmény alapú teljesítményértékeléshez kapcsolódó tevékenység/foglalkozásokon történő részvétel, valamint bepillantás tervezési és értékelési dokumentumokba;
- lehetőség szerint a továbbképzéshez kapcsolódó szakmai anyagok kollégák közötti megosztása (elektronikusan, nyomtatott formátumban);
- érdeklődésre számot tartó, és a Pedagógiai Programhoz kapcsolódó szakmai tartalmak online megosztása;
- szakmai munkaközösségi foglalkozásokon.

Az intézmény belső továbbképzési rendszere

Minden program működésének alapja a művelt óvodapedagógus személye, ezért tartjuk fontosnak az önképzést és a továbbképzést. Szakmai munkaközösségeink és munkacsoportjaink irányultságát a társadalmi, szülői, valamint a kollégák igényeire és elvárásaira alapozottan évente határozza meg a nevelőtestület.

Óvodánk pedagógusai az elmúlt években kiemelten foglalkoztak a **környezeti nevelés és a néphagyományok ápolásának** lehetőségeivel az óvodás korban. A választás azért esett e területekre, mert e két terület rendkívül szorosan kapcsolódik egymáshoz. Napjaink társadalmának egyik legfontosabb problémája, mit teszünk, tehetünk földünk megóvása érdekében; e mellett továbbra is törekednünk kell arra, hogy gyermekeink helyes nemzettudattal bíró felnőttekké váljanak és megismerjék a magyar népi kultúra sokszínű, gazdag tárházát. Kodály Zoltán szavaival élve hisszük, hogy *„A kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.”*

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint feladat ellátási helyenként jelenleg is szakmai munkaközösségben bővítik ismereteiket óvodapedagógusaink, feldolgozva a legkorszerűbb háttér ismereteket, a programspecifikus tartalmakat, valamint megvitatják a gyakorlat nyújtotta problémákat és feladatokat.

A megvalósítási helyek szakmai munkaközösségeinek témája és működési szabályai az érintett nevelőtestületi tagok döntésének függvényében nevelési évenként változhat.

Az óvodai szakmai munkaközösségek és munkacsoportok tevékenysége szakmai szervezettejlesztésünk meghatározó bázisa. Munkaközösségeink valamelyikének lehetőség szerint minden óvodapedagógus tagja. A munkaközösségek vezetőit – akik a téma megalapozott ismerői, szakmai tudásukat továbbképzéseken és különböző írott anyagokból folyamatosan bővítik, és a nevelőtestület segítségére vannak – a nevelőtestület választja meg, működésüket pedig az SZMSZ szabályozza.

A 2025. szeptember 1-től működő Pedagógiai Program szakmai munkaközösség létjogosultságát egyrészt az Óvodai nevelés országos alapprogramja módosulása, másrészt az elmúlt évek humán erőforrás (fluktuáció) változások indokolják.

Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat

Az igényes óvodapedagógus képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a pusztán rutinnal, azzal, hogy „így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált”. „A reflexióra, azaz megfigyelésre, elemzésre és értékelésre való képesség a pedagógiai professzió alapköve.” (Hunya Márta)

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az alkalmazott módszerek folyamatos figyelése, értékelése, és szükség szerinti módosítása;
- szükség és lehetőség szerint a folyamatos, értékelő magatartás és figyelem adatokra, a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül;
- hospitálást követő egy héten belül reflexió eljuttatása az érintett kolléga számára;
- a szakmai fejlődés tudatos irányítása.

Az elkövetkezendő évek belső továbbképzéseit az alábbi szempontokat határozzák meg:

- Működési folyamataink törvényhez igazítása → szabályozó dokumentumaink naprakészségének biztosítása.
- A Pedagógiai Programunkban kitűzött célok, a szerzett kompetenciák alkalmazhatósága, a tanult ismeretek és kompetenciák beépítése a mindennapok nevelési gyakorlatába.
- A kompetencia és teljesítmény alapú belső értékelési rendszer szempontjainak/kritériumainak való magas színvonalon történő megfelelés

A pedagógiai asszisztensek, dajkák intézményközi, és az egyes megvalósítási helyeken történő szakmai fejlesztésének, folyamatos továbbképzésének célja munkaköri feladataik minőségi szinten való ellátásának segítő támogatása: a gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, a közvetlen munkatársakkal, és a szülőkkel való kapcsolat eredményességének területein.

Kiemelt cél a gyermekek felügyeletének eredményes és hatékony ellátására – szervezett belső, valamint külső továbbképzések biztosítása.

Az óvodapedagógusok továbbképzéseinek egyéb szinterei:

- humánszolgáltató szervek rendezvényei, tanfolyamai
- főiskolai, egyetemi, posztgraduális képzés.

Tanulási környezet – Az óvoda szűkebb és tágabb környezete

Törekvésünk az egészséges és biztonságos környezet biztosítása. A gyermekeket körülvevő külső és belső környezet sajátosan igazodik az egyes óvodaépületekben folyó nevelési gyakorlathoz. Pedagógiai tevékenységrendszerünkben, sajátos környezetben segítenek az óvodapedagógusok és a munkájukat közvetlenül támogató dolgozók a gyermekeknek megérteni és feldolgozni a tárgyi - emberi világot, az abból származó információkat, a logika és a matematika világát, valamint a kimondott szavakat. A gyermekek óvodai életének szinterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint részt vehetnek.

Folyamatos elvárás a pedagógusok és a pedagógiai munkát segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák irányába, hogy tegyék lehetővé a mozgás- és játékgigények kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegyék körül. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel szükséges elhelyezni.

A **digitális technikák** olyan kihívásként jelentkeznek az oktatásban, amelyek alkalmazására a pedagógusok egy része sajnos még nem készült fel teljes mértékben. A technikai-alkalmazási jártasság hiánya és a módszertani tanácstalanság is akadályozza ezen technikák alkalmazását és teljes körű elterjedését. Ezen hiányosságok felszámolása elsősorban a digitális eszköztár további bővítése és az önképzés/továbbképzés által preferált, azonban fontosnak ítéljük, hogy a már meglévő eszközöket célszerűen és megfelelően használjuk, hozzájárulva ezzel a nevelési-tanulási céljaink és feladataink eredményeihez.

Az óvodapedagógusok feladata: a rendelkezésre álló digitális eszközök célszerű használata.

Gyermekeink rendelkezésére az építészeti adottságok függvényében megfelelő kiszolgáló helyiségek állnak. Öltözőinket többnyire a folyosón, vagy a már eredetileg erre a célra kialakított terekben helyeztük el.

Az udvar minden óvodaépületünkben a gyermekek kellemes és kedvelt tartózkodási helye, melyet számos mozgásfejlesztő és egyéb játék tesz vonzóvá számukra. Az időjárás függvényében igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn, ahol élvezhetik gyermekeink az értelmi képességek fejlődése szempontjából meghatározó jelentőséggel bíró friss levegőt, és a mozgást.

Az óvodásoknak a csoportszobák mellett fontos életterük az udvar. Ezért is fektetünk nagy hangsúlyt minden évszakban az óvoda udvarok és kertek ápolására. Növények telepítésével, virágok ültetésével kívánjuk szebbé, otthonosabbá tenni; és folyamatosan megteremteni a gyermekeknek azokat a lehetőségeket, ahol felszabadultan játszhatnak, mozgásukat kielégíthetik. Az udvar pedagógiai koncepciónk megvalósításának is színtere, hiszen a természeti környezet nyújtotta lehetőségek egy részét itt célszerű, és itt is kell kihasználnunk.

V. A PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE

*A szokás természetté válik.
(Cicero)*

Az egészség és környezeti nevelés alapelvei - Az egészséges és kulturált életmód alakítása

A teljes fizikai-, szellemi-, és szociális jólét állapotának elérése érdekében az egyén vagy a csoport képes arra, hogy megfogalmazza és megvalósítsa vágyait, kielégítse szükségleteit, és környezetével változzék vagy alkalmazkodjon ahhoz. (WHO Alma-Ata 1986.)

Átalakuló társadalmunkban megváltoztak a gazdasági-társadalmi viszonyok. Hazánkban döntően befolyásoló kockázati tényezők között a mozgásszegény életmód, az egészségtelen táplálkozás, a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer élvezet, testi épséget veszélyeztető balesetveszélyes magatartás) állnak az első helyen.

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett óvodánk is felelősséggel tartozik. Ahhoz, hogy jól átgondolt, jól megszervezett és eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, elsősorban a felnőttek – óvodapedagógusok és segítőik – egészségtudományi, egészségvédelmi szemléletének

fejlesztésére volt, és van szükség, másodsorban pedig megfelelő motívumok fejlesztésével a korszerű megelőzés, a prevenció a feladatunk: az egészséget befolyásoló tényezők megismertetése.

- Az egészség kockázatok megelőzése, illetve visszaszorítása.
- Az élet alternatívái közül az egészséget választó képességek kialakítása és fejlesztése.

Az ember nem csak biológiai, hanem bioszociális lény is, akinek létszükséglete a pszichikus és szociális szükségletek kielégítése is. A létezés mellé így csatlakozik az egészség, mint az emberi lét alapvető szükséglete, értéke.

Az egészség az emberi lét különböző szintjei közti kapcsolatokat fejezi ki

- Az egyén kapcsolatát önmagával, környezetével, kortársaival, embertársaival.
- Testi-lelki szociális jólét, melyet erőteljesen befolyásolnak az életkörülmények, az iskolázottság, valamint a környezet kultúrája.

Az óvodai egészségnevelés hátttere a család. A gyermekek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt. Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik segítségünket a gyermekek egészséges szokásrendszerének, optimális magatartásának kialakításához. Ezért is nagyon fontos lehet a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletformálásának vagy váltásának segítése, az egészséges és egészséget támogató, tudatos életmód szokásalakításának terén.

A követendő minta szempontjából kiemelten fontos óvodánk - mint nevelési intézmény - óvodapedagógusaink és az Egészségügyi Szakszolgálat munkatársainak egészségnevelő munkája. Az **egészségnevelés és védelem** során figyelemmel kísérjük azokat a negatív tényezőket is, amelyek a gyermekek egészségét károsan befolyásolhatják. Az egészségvédelem alapja

- A személyi higiéniára való odafigyelés (tisztaság, gondozottság, ápoltság);
- Az egészséget veszélyeztető tényezők kiküszöbölése (fénytől való védelem → anyajegyek folyamatos ellenőrzése;
- Hangsúlyt fektetünk a stresszkezelési technikák elsajátítására;
- A környezetünkben dolgozó egészségügyi szakemberek, civil szervezetek, a családok bevonása mindennapi munkánkba;
- Fontos, hogy környezetünkben ismerjük fel időben a kockázatok megjelenését a családokban, például: alkohol, drog, erős dohányzás, erkölcsi és szexuális abúzus veszélyek, elhanyagolás.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. A gondozás magába foglalja a testi és lelki egyensúly kialakítását és fenntartását, biztosítja a higiéniás feltételeket az óvoda egész területén, valamint figyelemmel kíséri a gyermekek személyes higiéniás fejlődését is. Figyelemmel kíséri és folyamatosan ellenőrzi a gyermek egészségét, a helyes testápolást és szokásainak kialakítását, az egészséges ruházatot és öltözködést, tehát szükségleteik kielégítését, valamint a fertőző betegségek megelőzését. Az egészséget támogató táplálkozási és folyadékfogyasztási szokások kielégítése és kialakítása érdekében napi 3x étkezést és folyamatos, igény szerinti folyadék ellátást biztosít. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A pedagógusi, pedagógiai asszisztensi és dajkai modellszerepből adódóan, különös figyelmet szentelnek a saját öltözködési-, személyi higiénés-, étkezési-, kommunikációs és egyéb viselkedési kultúrájukra, hisz az ő magatartásuk a különböző élethelyzetekben mintául szolgál a gyermekeknek.

Az óvodapedagógusok feladatai az egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés céljainak feladatokba ágyazása kapcsán:

- az egészséges életmód megfelelő alakítása;
- a testi-lelki egészség védelme;
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása;
- az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása;
- együttműködés a családokkal, különös tekintettel a sajátos nevelést igénylő gyermekek vonatkozásában;
- segítségnyújtás, felvilágosítás az olykor felkészületlen és tanácstalan szülők számára, ösztönözve őket a helyes szokások kialakítására;
- a szülőkkel együttműködve a diabeteszes, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermek napirendjének tervezése oly módon, hogy a gyermek a lehető leghatékonyabban és biztonságban vehessen részt a szervezett tevékenységekben.

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés során a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkáknak és pedagógiai asszisztenseknek kitüntetett szerepük van.

Fontos, hogy:

- a kialakítandó szokások megfeleljenek a gyermek korának, testi-, szellemi-, és lelki sajátosságaiknak: ne kívánjuk a gyermekektől azt, melynek teljesítésére még éretlenek;
- a felállított szabályok érthetők és teljesíthetők legyenek, megismerésük és megtanulásuk fokozatosan történjen;
- a szokások kialakításában – a rögzítésben – biztosítsuk az ismétlési lehetőségeket;
- fejlesszük az elsajátításhoz szükséges készségeket;
- a gyermekek számára folyamatos legyen a kontroll, szükség szerint pedig a korrekció;
- rögzítsük a helyes viselkedést, biztosítva a pozitív visszacsatolást;
- keltsük fel az érdeklődést a szokás-cselekedetek elvégzésére;
- legyen jelen követendő gyermek és felnőtt pozitív modell;
- a szokás kialakításához társuljon pozitív érzelem, s ez fokozatosan terelődjön át az eredményekre;
- a gyermekek a fejlesztés során jussanak sikerélményekhez;
- az ismeret-, és tapasztalatátadás élményközpontú, interaktív legyen.

Az ember életmódi szokásai döntően a kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért rendkívül gondos odafigyelést, és a családdal történő szoros együttműködést kívánó feladat az egészségmagatartás formálása, szükség esetén áthangolása. A gyermekek szükségleteik önálló kielégítésére, a testápolás, az öltözködés, az önkiszolgálás, az étkezés és az étkezési szokások elsajátítására fokozatosan válnak képessé a folyamatos példamutatás, segítség, gyakorlás következtében. A gondozási tevékenységekre a gyermekek életkorától függően megfelelő időt kell biztosítani.

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Komoly segítséget jelenthetne, hogy a gyermekek naponta 3 alkalommal az életkori sajátosságok és a szakmai ismeret figyelembevételével, jogszabályi előírások és kontroll mellett elkészített étrendet kapnak.

Az óvodai étkeztetésnek napjainkban szigorú szakmai szabályoknak kell megfelelnie. A szakmai irányelvek maradéktalan teljesítésülését negatívan befolyásolja több tényező: az élelmiszer áremelkedéseket nem követő élelmezési norma szolgáltatók nem kielégítő mennyiségű és minőségű személyzete; a lakosság ismeret hiánya, ellenállása a jogszabályban rögzített étrendi előírásokkal kapcsolatban, az új tudományos ismereteket mellőző táplálék választási szokásai; illetve az, hogy a gyermekek nem találkoztak bizonyos alapanyagokkal, ízekkel az otthoni étkeztetésük során. Segítő, támogató faktor a megfelelő óvodapedagógusi leleményesség (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködés (a kiegészítő táplálkozáson).

Szorgalmazzuk, hogy az óvodában a szülőkkel és az élelmezési vállalattal közösen, minden nap többször legyen a gyermekek asztalán zöldség-gyümölcs. Fontos, hogy ismertessük meg az óvodai foglalkozások és az étkezések keretében a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel- és italfeleségekkel, egészségnapjaink egyikén szervezzük meg az egészséges táplálkozásra nevelés programot.

Intézményünkben alaptevékenységként látjuk el diabéteszes gyermekek integrált nevelését.

Eddigi tapasztalataink alapján már kiderült számunkra, hogy minden eset más, ezért mindennél fontosabb a családokkal való szoros együttműködés, illetve a folyamatos napi kapcsolattartás biztosítása, mely alapvetően meghatározza feladatainkat.

A gyermekek ellátásában kiemelten igaz, hogy a család irányítása és felelőssége az elsődleges, mi a gyermekek általuk előírt ez irányú gondozását biztosítjuk.

A diabéteszes gyermekek esetében elengedhetetlen a konyhával való kapcsolat, hiszen a cukorbetegség kezelésében meghatározó az étkezés, melyet az étkezésenként grammra bontott cukormennyiség alapján dietetikus határoz meg. A táplálék allergiás gyermekek számára a speciális ételhez való hozzájutást az élelmezést biztosítóval történő egyeztetésekkel, szükség szerinti szakorvosi javaslat alapján szervezzük meg, és fokozott figyelemmel kísérjük. A számukra biztosított ételek/élelmiszerek külön, névvel ellátott edényben érkeznek hozzánk.

A **diabéteszes gyermekek** intézményen belüli ellátását az ezzel a feladattal megbízott, a feladatkörhöz kapcsolódó eljárásrendnek megfelelően, a szükséges elméleti és gyakorlati tudással rendelkező személy végzi. A cukorbeteg gyermekek biztonságos ellátásához szükséges a szülők, szakorvos, óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek, dajkák, konyhai dolgozó szoros együttműködése.

Táplálkozási szokások:

- étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése;
- megfelelő mennyiségű és minőségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában;
- egyéni szükségleteket, igényeket kielégítő, mennyiségileg elegendő, minőségileg megfelelő ételek étrendbe iktatása: egészséges ételek, italok és kiegészítő élelmiszerek fogyasztásával betegségek megelőzése, a szervezet optimális működésének támogatása, a testi fejlődés elősegítése (pl. fogszuvasodás, cukorbetegség, stb.);
- változatos formákban a napi zöldség és gyümölcsfogyasztás biztosítása a szülők bevonásával (frissen, gyümölcssaláta, aszalt gyümölcs stb.);
- tejtermékek fogyasztásának ösztönzése változatos módon (tej, túró, joghurt, kefir, turmix stb.);
- a magas cukortartalmú ételek és italok fogyasztásának csökkentése; elhagyása;
- a magas só- és telítettségi- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; elhagyása;
- kulturált étkezési szokások kialakítása a felnőttek példa és mintaadása révén:
 - esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
 - helyes evőeszköz használat,
 - kulturált, nyugodt étkezés,
 - étkezés közbeni helyes viselkedés,
 - segédkezés, majd önálló munkavégzés – terítés az étkezés előkészületeiben.
- Az 1-es típusú diabéteszes gyermekek ellátását feladat specifikus munkaköri leírás alapján, a jogszabályban rögzített feltételekkel rendelkező dolgozónk végzi.
- A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekekre minden dolgozó kiemelt figyelmet fordít, az adott csoportba tartozó gyermekek pedagógiai felkészítését – a megvalósítás folyamataiba bevonva a pedagógiai munkát segítőket is – az óvodapedagógus tervezi meg és irányítja.

Mit kér az óvoda a szülőktől?

- Alapvető kérdés, hogy a szülők ismerkedjenek meg gyermekük óvodai étrendjével és otthon délután, esténként, hétvégeken a legújabb szakmai ismereteket és a gyermek életkori sajátosságait figyelembe vevő, jogszabályban is rögzített táplálkozást biztosítsák a gyermeknek az otthoni étkezések alkalmával.
- Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy az otthoni kiegészítő táplálkozás megtervezéséhez kérjenek javaslatot orvostól, védőnőtől, óvodapedagógustól, gyarapítsák elméleti és gyakorlati tudásukat hiteles források tanulmányozásával. Tervezzék meg az otthoni étkezéseket, ne a pillanatnyi hangulat, a reklámok befolyásolják az ételválasztást a boltokban és otthon.
- Kerüljék a családi étkezés során a túlzott cukor, só, zsírtartalmú ételek és italok fogyasztását, növeljék a víz szerepét a folyadékfogyasztásba, törekedjenek a rendszeres zöldség/gyümölcs bevitelre, naponta többször kerüljön az asztalra teljes kiőrlésű gabonából készült tészta/pékáru, tejtermék, az ételkészítésnél a só kiváltásához használjanak zöld fűszereket, hetente kerüljön hal az étrendbe.

A **testápolás** magába foglalja a testünk, ruházatunk gondozását, egészségünk védelmét, tisztaságigényünk kielégítését, továbbá a közvetlen és a tágabb környezetünk tisztántartására való törekvésünket. A testápolás igényének kialakítása modellkövetéssel az óvodapedagógus és a dajka segítségével, együttműködésével történik.

Higiénés szokások:

- a test tisztántartása (mosdás, kézmosás, szükség szerint fürdés vagy zuhanyozás, a száj, köröm és haj ápolása, nemi higiéné);
- helyes fogápolás és szájhigiénia (fogmosás): arra törekszünk, hogy gyermekeink minél egészségesebb fogakkal rendelkezzenek. Ennek érdekében fokozatosan válják igényükké az étkezés utáni fogmosás. A fogkrém igazodjon a gyerekek fogzatához, a fogkefék cseréje szükségszerűen, illetve időszakosan legyen biztosítva. Ismerkedjenek meg a helyes fogmosás technikájával. Legyen biztosított a rendszeres fogászati szűrés.
- a személyi higiénia biztosítása: legintimebb része a WC-használat, ezért mind az óvodapedagógusoktól, mind a dajkáktól tapintatot és megértést igényel a gyermekek szükségletei szerint a WC használat tudatos kialakítása;
- tiszta ruházat;
- környezeti higiéné: allergén anyagok kiszűrése, felületek tisztántartása, portalanítása; szellőztetés
- téli időszakban aromaterápiával biztosítjuk az egészséges levegőt;
- a betegségek megelőzésére vonatkozó szokások és szabályok kialakítása, megtanítása: köhögés, tüsszentés, orrfújás stb.;
- időjárásnak megfelelő, réteges öltözködés.

A dajka feladata:

- Tisztálkodási eszközök rendben tartása.
- Biztosítja a szappanos kézmosás lehetőségét: vírusölő hatású, kézfertőtlenítő folyékony szappannal.
- Segítségnyújtás a mosdóbeli szokások kialakításában.
- Fokozott segítségnyújtás: A gyermekeknek az épületbe lépéskor, átöltözés után alaposan kezet kell mosni, felnőtt felügyelete, segítsége mellett.
- Következetesség, az egyéni igényekhez igazodó odafigyelés, gondoskodás.

Eszztétikai szokások:

- ízléses ruházkodás és öltözködés;
- a szín és formavilág harmóniájával barátságos környezet kialakítása magunk körül.

A pihenés - alvás szokásai:

Fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk a gyermekek számára a nyugodt, csendes és zajmentes légkört, a tiszta, friss levegőt. Mesével, esetleg halk zenével teremtjük meg a megfelelő hangulatot. Simogatással, otthonról hozott játékokkal segítjük hozzá az azt igénylő gyermekeket az elalváshoz.

A gyermekek kényelmes kis ágyakon töltik a csendes pihenőt, mely biztosítja a gerinc számára a helyes tartást

Az egyes gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével igyekszünk kialakítani a pihenés idejét, így az alvást már kevésbé igénylő gyermekek számára a legalább egy óra pihenést követően csendes tevékenységet (képeskönyv nézegetése, rajzolás, ágyban pihenve „alvókával” játszás, egyéni foglalkozás) biztosítunk ügyelve a pihenők nyugalmanak fenntartására.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére: a gyermek nyugodtan pihen, és késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Öltözködés:

A helyes öltözködés két feltétele az időjáráshoz és a környezeti adottságokhoz való alkalmazkodás és esztétika.

- Ügyelünk arra, hogy a gyermekek a szabadban megfelelően (rétegesen) legyenek felöltözve, ehhez megfelelő váltóruhájuk legyen, a téli levegőzéshez legyen biztosított a vízhatlan ruházat.
- Épületen belül a tevékenységektől és a hőmérséklettől függően könnyű, kényelmes ruházatot viseljenek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermek önállóan öltözködik,
- ruhája tisztaságára vigyáz,
- ruháját be tudja gombolni, cipőfűzőt be tudja kötni
- rendben, a megfelelő saját helyére gyűjti össze a ruháját
- jelzi, ha melege van, vagy fázik.

Testedzés – Mindennapos mozgás

Véleményünk szerint a mozgásfejlesztés a tudás alapja. Hisszük, hogy a mozgásban szerzett tapasztalatok a gyermekek érzékelő apparátusára hatnak, értelmi fejlődésüket szolgálják.

A mozgás sokoldalú tevékenység, mely a gyermekek számára életszükséglet. Egyéni fejlődésükben nagy jelentőséggel bír, mert az általános testi fejlődés mellett az értelmi és a szociális képességekre is hatással van.

Óvodáskorban rendkívül fontos a rendszeres mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, a helyes testtartás, a szép mozgás fejlesztése, a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.

Az óvodás kor kiváló lehetőség a mozgás-tapasztalatok bővítésére, a gyermekek alkalmazkodó képességének, a személyiség akarati tényezőinek, a testi képességek fejlesztésére. Fontos továbbá, hogy az óvodai környezet a gyermekeket olyan aktív, sokoldalú mozgásra készítse, hogy saját aktivitásukon keresztül jussanak újabb és újabb tapasztalatokhoz, melyek fejlesztik érzékszerveiket, szolgálják személyiségük fejlődését.

Az óvodai élet minden napján szükséges biztosítani az aktív szabad játék mellett az irányított mozgásos tevékenységeket is, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán mozgásnak és a szervezett óvodai testnevelés foglalkozásoknak.

A spontán, szabad mozgás óvodai életünk nélkülözhetetlen eleme, az egészséges életmód szerves része.

Igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn. Télen 5-9 fokig az udvarunk és a teraszaink adottságait kihasználva, a mozgás minden formáját biztosítjuk, nyáron pedig napfürdőzünk, védve a gyermekeket a nap káros sugaraitól.

A gyermekek fejlődésében nagy szerepet játszik a tudatosan szervezett mozgás. Ez egyrészt a mindennapi fejlesztő mozgásban, a mozgásfejlesztő foglalkozásokon, valamint a szülői igényekre alapozott és az óvodapedagógusok irányítása alatt zajló külön szolgáltatásként szervezett úszás és korcsolyázás alkalmával, valamint a rendszeres kirándulások keretében történik.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése;
- a mozgáson keresztül értelmi és szociális képességek fejlesztése;
- középpontban a tartásjavítás és a mozgásügyesség fejlesztés (prevenciós szemlélet);
- képességfejlesztés a gyermekkor mozgásfejlődési jellemzőinek figyelembevételével;
- inger gazdag környezet biztosításával, sokoldalú és megfelelő intenzitású fejlesztés (mennyiség és minőség összhangjával);
- koordinációs képességek: a két test fél mozgásának összerendezése, a testtudat fejlesztése (testkép és testfogalom, testséma), az alakmozgások koordinációjának javítása, valamint a szem – kéz koordináció;
- a mindennapi, levegőn történő szabad mozgás biztosítása;
- **a mindennapi szervezett fejlesztő mozgás biztosítása;**
- testedzés, testnevelés foglalkozások a szabad levegőn és a tornateremben, kis-, és nagymozgásos játékok, mozgás koordináció, lábboltozat erősítő gyakorlatok, stb.;
- igény és lehetőség szerint különféle sport foglalkozások napirendbe történő illesztése;
- a térpercepció fejlesztése;
- életkornak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése;

- óvodapedagógusi kompetencia függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő programok és gyakorlatok beiktatása, ez irányban történő önképzés fokozása.

A testi képességfejlesztés eredményei az óvodáskor végére:

Kondicionális képességek tekintetében: az életkori sajátosságoknak megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemző a gyerekekre. Állóképességük jó, pszichés reakciókészségük átlagos.

A mozgáskoordináció fejlettségét: a megfelelő téri orientáció, ezen belül a testséma kialakulása, a személyes tér megfelelő észlelése jellemzi. Képesse válik a személyes és közös tér megélésére nagymozgásokon keresztül, érett mozgáskoordináció és megfelelő spontán dominancia jellemzi. A szem – kéz – láb – mozgáskoordinációja érett, a szem vagy kéz spontán dominanciája adott helyzetekben megfelelő.

Az óvoda egészségnevelési programja

Gondolatok az egészségnevelésről

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciájának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül **a legegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejlessze.** Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását, visszautasítását. Az egészségnevelés így válik az óvoda megalapozó jellegű, immanens (minden nevelési mozzanatban jelenlevő) feladatává.

Az egészségnevelés fogalmát a szokásostól eltérő, azon túl mutató módon szükséges értelmeznünk. Túl kell lépünk a korszerűtlen, ún. **testi nevelés** beszűkült fogalmán, amely csupán a **testi** gondozást, a **testi** szükségletek kielégítését, a **mozgás** fejlesztést, az edzést és a **testápolást** foglalta magában.

Az óvoda általános nevelési feltételei közé az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek sorolandók:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés);
- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, a kommunikáció és a konfliktuskezelés alapjainak elsajátítása);
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.);
- az egészségvédő képesség fejlesztése;
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása;
- az óvodapedagógusok, az óvodapszichológus és a pedagógiai munkát segítők viselkedésének szabályozása;
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny, tudatos és következetes nevelési módszer);

- egészséges étkezés- táplálkozás érdekében naprakész kapcsolat az élelmezési vállalattal, valamint mérsékeljük az édességek, chipsek behozatalát az óvodába, lehetőség szerint minden nap gyümölcsnap.

Javasolt egészségfejlesztési programok

Óvodánkban hagyomány az évi egy alkalommal megrendezendő ÓVODAI EGÉSZSÉGNAP szervezésével és lebonyolítása. A jeles nap pontos időpontját és tartalmát a mindenkori éves munkaterv tartalmazza.

Ezen a napon óvodánkban – lehetőség szerint a szülők és a tágabb környezet bevonásával az alábbi javaslatok szerint „szemezgethetnek” az óvodapedagógusok, mely tartalmak folyamatosan bővíthetők:

- Családi egészségnap
- Sportverseny nap – A kihívás napja
- Gyümölcsszüret
- Gyermeknap mozgásos programjai

Az éves tanulási terv elkészítése során javasolt, hogy az aktuális időszakhoz igazodóan a pedagógusok havonta tervezzenek egészséghetet.

Őszi témák:

- Piszkos a tenyered (tisztálkodás és egészség)
- Takarítási világnap (szept. 20.)
- Egészséges, mint a makk (egészséges táplálkozás)
- Fűben fában (gyógynövények)

Téli témák:

- Az én testem (érzékszervek védelme),
- Hapci hét (egészség-betegség, az orvos gyógyító munkája),
- Ha jó a kedved (lelki egészség).

Tavaszi témák:

- Víz, víz, tiszta víz (folyadékpótlás egészségre gyakorolt hatása),
- Mozdulj! (mozgás és egészség),
- Lejárjuk a lábunk (kirándulás).

Nyári témák:

- Egészségvédelem,
- Vizezés, sarazás,
- Közlekedés.

A környezettudatos magatartás megalapozása – Fenntarthatóságra nevelés

*„Bármid van, amire azt mondod enyém, ne feledd hozzágondolni: kölcsönkaptam.
Mert mindenedet az élettől kaptad, s mindenedet vissza kell adnod.”
(Gárdonyi Géza)*

Életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota, valamint az egyén egészségmagatartása, életvezetése.

A környezet-, és egészségtudatos magatartás kialakításának létjogosultsága van az óvoda intézményrendszerében.

A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, illetve rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában nevelőtestületünk is sokat tehet. Részünkről az elkötelezettségnek és a gyakorlati megvalósításnak van kiemelkedő szerepe. Ezért gondoljuk, hogy az óvodai környezettudatos magatartás kialakítása: „Apró lépés az óvodának, ugyanakkor nagy lépés a világnak.”

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei:

- az élet tisztelete;
- az egészség értéként történő megbecsülése, óvása;
- a tudatos döntések meghozatalának képessége és készsége;
- a hagyomány őrzése – átmentése a jövőbe.

Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex ismeret-, és tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszer biztosítunk. Az érzelmek, kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk: szeretet, kötődés, élménybefogadás keltése. Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

A környezet-, és egészségtudatos magatartás kialakításának célja

- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása: a szűkebb és tágabb környezet kulturális és természeti értékeinek megismertetése, megszerettetése és annak megóvására való nevelés.
- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, - emberi, és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melyek birtokában biztonságosan igazodnak el az őket körülvevő világban.

- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.
- Az életvezetési készségeken alapuló nevelés, mely hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok, legjelentősebb tevékenységek

- Évente az óvodai élethez kapcsolódóan igényekre alapozottan, a családokkal együtt „Egészség délután”.
- A különböző képességfejlesztő tevékenységek során a környezettel, természettel kapcsolatos tartalmak feldolgozása.
- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja: a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása, természetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó- és óvoda környezet közös megóvása, újrahasznosítás a mindennapok során.
- Az egészség fogalmának, tartalmának megismerése.
- Az egészséget befolyásoló tényezők megismerése. Mit tehet az egyén a saját egészsége érdekében?
- A különböző egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása.
- Személyes higiéné elsajátíttatása.
- Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése.
- Anyag-, és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.
- Csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága.
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása.
- Baleset megelőzés, a viktimizáció (tehetetlenség, kiszolgáltatottság) elkerülése.
- Segítségnyújtás baj esetén.
- Olyan életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, és a hatékony kommunikációhoz.

Az óvodás gyermekek életvezetési készségeinek, képességeinek fejlesztése nem csupán az óvoda kötelessége és felelőssége, hanem a szűkebb-tágabb családé, sőt a társadalomé, a médiáé is. Nekünk elsősorban - tiszteletben tartva a családi nevelés elveit – az egészséget befolyásoló tényezők, faktorok mentén haladva a családok bevonásával, bevonódásuk biztosításával, velük együtt kell kialakítanunk stratégiánkat, valamint az egyes csoportok és egyének fejlődését támogató gyakorlatot. Prioritási sort nem célszerű megállapítani, mert az alábbi faktorok mindegyike fontos, és olykor a körülmények alakítják a sorrendet:

- alvás,
- társas kapcsolatok,
- napirend,
- tanulás, tapasztalás, játék, beszélgetés és meghallgatás, ének, mozgás-zenére, dalolás, szabadtéri játék, a gyermek beavatása az otthoni teendőkbe stb.,
- táplálkozás és folyadékfogyasztás,
- környezetvédelem kérdései, környezettudatosság,
- testi és környezethigiéné,
- betegségek megelőzése,
- kommunikáció,
- a kulturált érzelemnyilvánítás,

- viselkedési etikett,
- káros szokások elkerülése, a nemet mondás „művészete”,
- viktimizáció elkerülése: ismerje fel a veszélyes, kockázatos helyzeteket, mit kell tenni ilyenkor-kitől kérhet segítséget,
- önismeret, önértékelés, önbizalom fejlesztése,
- megfelelő test és énkép.

A fenntarthatóságra nevelés javasolt tartalmi óvodánkban

- Takarékos víz-, papír-, és energiahasználat
- Környezetünk tisztántartásában való aktív részvétel, a tárgyi környezet megóvása
- Magaságásokban vagy az óvodakertben növények gondozása
- Esővíz gyűjtése
- Komposztálás
- Madárvédelem
- Szelektív hulladékgyűjtés: papír, műanyag, elem, használt olaj, kupak
- Palántázás a csoportszobákban is: hajtatás, palántázás, csíráztatás
- “Természetsarok” kialakítása, gondozása
- Projekthetek, kirándulás, környezetvédelmi játékok, vetélkedők, virágosítás, stb.
- Újrahasznosítással készült játékeszközök, ajándékok, barkácsolása
- Intézményi rendezvények környezettudatos elvek alapján

Jeles Zöld Napok:

- **Autómentes** (szeptember 22.)
- **Állatok világnapja** (október 4.)
- **Víz világnapja** (március 22.)
- **Föld napja** (április 22.)
- **Madarak és fák napja** (május 10.)
- **Madárbarát- kert, Madárovi**
- **Hulladékgyűjtő világnap** (szept.23.)
- **Takarékossági „akciók” és programok**
- **Óvodakert művelése**
- **Egészségnap** (Munkaterv szerint)

Az óvodapedagógusok feladatai

- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.
- A komplexitás érvényesítése a különböző tevékenységformák között.
- A differenciálás pedagógiai koncepciójának érvényesítése a nevelés folyamatában.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- Baleset megelőzés.
- Baj esetén segítségnyújtás.
- A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása.
- Holisztikus szemlélet kialakítása.
- Az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értéktérítő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe.

Érzelmi és erkölcsi nevelés, értékorientált közösségi nevelés – szociális tapasztalatok biztosítása

*„A gyermekek úgy éreznek, ítélnek és cselekednek, miként azt azoknál látják, akiket szeretnek és becsülnek”
(Dr. Wlassics Gyula)*

Az elmúlt évek során – sok más kérdéssel együtt – az óvodák nevelőtestületei átértékelték a szocializálás gyakorlatát is. Míg az ezredfordulót megelőző években inkább a közösségi - csoport érdekeknek való teljes megfelelést preferáltuk, kevésbé foglalkoztunk az önérvényesítés kérdésével. Az elmúlt két évtized óvodapedagógiai gyakorlata azon elméletet erősítette, mi szerint az egyén személyes boldogulása függ attól, hogy rendelkezik-e és mennyire az önelemzés, önértékelés és önfejlesztés, önismeret, önbecsülés képességével, illetve képessé válik-e arra, hogy saját lehetőségeit keresve és felismerve tegyen érvényesüléséért, ne másoktól várja el mindezt, kiszolgáltatva közben önmagát.

A közösségi normák és szabályok megalapozásával és megfelelő alakításával nevelőmunkánkban kulcskérdés e téren is szükség van a szülőkkel történő együttműködésre – hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, melyeken túl a gyermek már sérti a mellette élő többiek, a csoport tagjainak érdekeit. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én- tudatának alakulását és engedjen teret a gyermekek önkifejező törekvéseinek.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Óvodánkban a gyermekeket családias, érzelmi biztonságot nyújtó és bizalmat közvetítő, állandó értékrend, megnyugtatóan derűs és kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül:

- **A befogadás egyéni igényekhez igazított** gyakorlatának (anyás-apás beszoktatás) és az óvodapedagógusok lehetőség szerinti családi környezetben történő első látogatásának köszönhetően is, a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik.
- **Az óvoda valamennyi alkalmazottját pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemzi** a gyermekekkel, egymással, valamint a szülőkkel való kapcsolat kialakításában és gyakorlásában, mely gyakorlat mintaként szolgál a gyermek-gyermek kapcsolatok alakulására is.
- **Az emberek közötti különbségek** tiszteletben tartására, elfogadására és megértésére nevelünk.
- **Az óvodapedagógusok számára az allergiával élő gyermekek jelenléte egyfajta lehetőséget is kínál arra, hogy ne csak megtanítsák a figyelmes gyermekeket, de felhívják a figyelmet a “láthatatlan” fogyatékoságokra, az allergiákra is.** A pedagógus elmagyarázza a csoportjába járó gyermekeknek, hogy az érintett gyermek ki van téve az anafilaxiás sokk kockázatának abban az esetben, ha veszélyes allergénnel érintkezik. A korosztálynak megfelelően készíti fel a csoportjába járó gyermekeket, hogy jelezzék/jelezni tudják ha a problémát tapasztalják, és szóljanak ők is a pedagógusnak. Nagyon fontosnak tekintjük a valamiben más gyermekek önbizalmának erősítését.

Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyermekek között is lényeges eltérések lehetnek. Az individualizálás a gyermekek közötti különbségek felismerésére épülve minden gyermeket figyelembe vesz a maga fejlődési szintjén.

Programunkban az individualizálás:

- **szemléletmód** (a másság toleranciája);
- **a fejlesztés stratégiája** (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben);
- **metodikai eljárás** (módszerkombináció, amely egy helyzetben több lépcsőben differenciáltan tevékenykedtet);
- **struktúra** (szervezeti forma, amelynek variációival differenciáltan fejleszthető a személyiség);

tartalmi struktúra (egy tartalom mélységében és terjedelmében való differenciálás).

A gyermek nyitottságára építünk nevelőmunkánk során, hozzásegítve a gyermeket ahhoz, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetünket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz, valamint a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az ünnepek/ünnepkörök hangsúlyozott lehetőséget biztosítanak a nemzeti identitástudat megalapozására, éppen ezért kiemelt figyelmet kell fordítanunk az ezeket előkészítő élmények megteremtésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus attitűdjei, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. Mintát jelentenek a gyermekek számára, amelyeket átvesznek és utánoznak. Fontos, hogy szülők és pedagógusok egyaránt toleránsak legyünk azért, hogy a gyermekeink is el tudják fogadni azt, aki nem „úgy” mozog, fest, rajzol, beszél, vagy aki eltérő magatartást tanúsít. Ha gyermekeink azt tapasztalják, hogy a felnőtt érzékeny a tiszteletre, az udvariasságra, a másokkal való érintkezés módjára, akkor ezeket a magatartásformákat tudattalanul is átveszik.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például elfogadás/tolerancia, az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a jóság, a figyelmesség) hangsúlyozása és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Feladatunk a szociális értékrend, a szociális motívumok fejlesztése

- A társak értékeit figyelembe vevő az önérdek és a társak érdekeinek kölcsönös, arányos érvényesülését szolgáló, szükség szerint a másik felet segítő magatartás kialakítása.
- A közvetlen és közvetett szociális kommunikációs képességek fejlesztése (beszélgetés, vita, színházi előadás, képeskönyv nézegetés stb.).
- A gyermekek kötődési hálójának megismerése, és szükség szerint segítség nyújtása az arra rászoruló gyermekeknek. Segítségnyújtás ahhoz, hogy a gyermekek képesek legyenek új kapcsolatok kiépítésére, kapcsolatrendszerük gazdagítására.

- A csoportlétre, szervezeti létre való képesség lehetőségeinek kiaknázása a különböző játékterekben történő közös játék, a kooperatív tanulási technikák, a csoportmunka alkalmazása, az ünnepek, valamint a különböző szerepek során.
- A vezetési képesség fejlesztését szolgálva a játékaikban és egyéb tevékenységeikben a gyermekek tapasztalják meg a „segítő felnőtt” magatartását.
- A szabályokhoz kötött mozgásos és értelmi képességeket igénylő játékok során fejlesszük gyermekeink segítő versengő képességét.
- Reális, az egyes gyermekekhez igazodó teljesítményértékeléssel alapozzuk meg és erősítjük gyermekeink önbecsülését és önbizalmát.
- A betartandó szabályok a gyermekek számára legyenek mindig világosak, betartatásukban a felnőttek következetesek.
- A szabályok kialakításakor mindig a megoldandó probléma kerüljön a középpontba, ne a problémát okozó gyermek.

Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma, és feladatai

A gyermekek felé közvetítendő erkölcsi értékek:

- Ha szeretünk valakit, akkor szeretünk vele lenni, beszélgetni vele és meghallgatni mindazt, amit mond. Legyen mindig nyitva a szívünk a szeretetre.
- Az egymással való kommunikálás során fontos, hogy hogyan szólunk egymáshoz. Boldog lehet az az ember, aki csendesen, nyugodtan meg tudja oldani a maga gondjait, feladatait, aki ura önmagának, háborgó érzelmeinek és szavainak.
- Ha akár akaratunkon kívül megbántottunk valakit, kérjünk bocsánatot!
- Megvan mindennek az ideje. A munkának a pihenésnek az ünneplésnek és ezáltal az egymásra figyelésnek is. Az ünnepnap érték. Ha ezt jól éljük meg, akkor magunkkal vihetjük ennek a napnak az erejét, lendületét a hétköznapijainkba.
- Mindenkinnek nagyon mélyen a szívébe van ültetve a szülők, a vérszerinti rokonok iránti tisztelet és szeretet, amit tudatosan kell ápolnunk. Odafigyeléssel, szófogadással tartozunk szüleinknek.
- Különösen fontos a körülöttünk lévő emberi, állati, növényi élet tisztelete. Nemcsak a saját életet és egészséget, hanem a környezetünkét is szeretni kell. Kerülni kell mindazt, ami veszélyezteti a környezetünket!
- Különleges emberi érték az őszinteség.
- Tartsuk tiszteletben mások tulajdonát, azt kérés nélkül ne vegyük el. Nem szabad visszaélni a bizalommal se, amellyel egy másik ember megajándékozott!
- Fontos az igaz, őszinte szó kimondása, a gesztusok, mozdulatok eredetisége, őszintesége.
- Vegyük észre a rászorulókat, és segítsük őket.

Az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, és a segítségadásban nyilvánul meg. Az óvodapedagógus feladata az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrend megtervezése.

- Az óvodai erkölcsi nevelés alapja a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való megfelelő alkalmazkodás támogatása.
- A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.
- Az óvodapedagógus a konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújt segítséget a megoldásban.
- Az óvodapedagógus figyelemmel van arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél.
- Az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” (a családi nevelésben is) eleve ellentmond az erkölcsnek.
- Az óvodapedagógus kellő pedagógiai érzékenységgel, a gyermekek ismeretében dönti el, mely szokások illeszthetők az egyes gyerekekhez, és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket.
- Az óvodapedagógus az erkölcsi nevelés folyamatában arra törekszik, hogy a gyerekek önmagukat tudják értékelni, nemcsak a tanulás folyamán bekövetkező teljesítményeiket, hanem tetteik helyességét vagy annak tévedéseit is. A jó sorrend ez: önértékelés, majd mások tetteinek értékelése.

Közösségi - magatartási szokások és szabályok:

- köszönési formák,
- a megszólítás helyzetei,
- a kérés, különböző udvariassági szokások formái és helyzetei,
- a társakhoz való viszony, az alkalmazkodás,
- felnőttekhez való viszony,
- tevékenységekhez való viszony,
- együttes játékhelyzetek.

A közösségi élet szokásai és szabályai:

- családi és óvodai napirend,
- napi, heti és éves programok,
- nemzeti, és a család, a közösség saját ünnepei.

Szervezeti és időkeretek – az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a gyermekek életkora, a személyi lehetőségek, valamint a szülők és a pedagógusok esetleges igényei szerint szerveződnek a csoportok. A kialakult hagyományok és a beiratkozást követő létszámok szerint működnek osztatlan, részben osztott és osztott, tehát azonos életkorú gyermekcsoportok.

Gyermekeink egészséges fejlődéséhez a heti és napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú és tartalommal megtöltött tevékenységformák megtervezésével, tiszteletben tartva a szabad játék elsőlegességét.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekek számára, ugyanakkor a napirend rugalmasan igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit

A csoportok kialakításánál törekszünk az SNI-s gyermekek arányos, és fejleszthetőségük szempontjából a számukra leginkább ideálisnak mondható csoportban történő elhelyezésre.

A napi és a heti rend tartalmi megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van az óvodaépületek helyi szokásokra, igényekre. Fontos a családdal is tudatosítanunk, hogy a rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek és jelentenek a gyermek számára.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben kell, hogy részt vegyenek.

Az egyes csoportok napi és heti rendjének elkészítése és erről a szülők megfelelő tájékoztatása az óvodapedagógusok feladata.

Fontos, hogy ...

... a jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

... a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

... időjárástól függően a játék nagy részét a szabad levegőn élvezhetik a gyermekek.

... az óvodai élet megszervezése során előszavas mese és közösségi játékelmények biztosításával a pedagógus törekedjen a személyes interakciókra.

Javasolt napirend

Időpontok	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-(7) évesek
6:30 – 9:00	SZABAD JÁTÉK Lehetőség szerint folyamatosan reggelizés Egyéni / mikrocsoportos fejlesztés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett)	SZABAD JÁTÉK Lehetőség szerint folyamatosan reggelizés Egyéni / mikrocsoportos fejlesztés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett)	SZABAD JÁTÉK Lehetőség szerint folyamatosan reggelizés Egyéni / mikrocsoportos fejlesztés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett)
9:00 – 12:00	Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	Felajánlott, vagy kötelezően választható tevékenység Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység JÁTÉK a levegőn
12:00 – 15:00	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS és igény szerint felajánlott, vagy iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
15:00 – 17:00	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegő	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység JÁTÉK a levegőn

A hetirendben – a napirendhez hasonlóan – vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra.

- **A hetirendnek naponta biztosítani kell a tervezett, és rendszeres mozgásfejlesztést.** A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában. A 3-4 éves gyermekek eltérő fejlettségét tolerálva vezetjük be a kötelezőséget.
- **A vegyes összetételű csoportokban hetente egy alkalommal** célszerű a nagyoknak más csoportokba járó, saját korosztályukkal közös, úgynevezett csoportközi szervezésben „kötelező” testnevelés és ének-zenei tevékenységet szervezni.

Fejlődési jellemzők az érzelmi-akaratú tulajdonságok, valamint a szocializáció vonatkozásában az óvodáskor végére:

- Szüleiről leválik és bízik a vele foglalkozó felnőttekben, akikkel beszélgetéseket kezdeményez.
- Érdeklődő és könnyen bevonható a csoport napi tevékenységeibe, önként is kapcsolódik más gyermekek játékához.
- Az óvodai élet szokásait és szabályait ismeri és gyakorolja.
- Megérti és tiszteletben tartja a korból, és képességeiből eredő különbségeket társai között.
- Szeret óvodába járni, ahol barátai vannak.
- Szívesen együtt dolgozik társaival egy-egy feladaton.
- Konfliktusait elsősorban a megbeszélés módszerével oldja meg, vagy konszenzust köt.
- Nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- Szociálisan is éretté válik az iskolára.
- Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

A gyermek azokban a helyzetekben tud görcsök nélkül kommunikálni, ahol közvetlen személyes kapcsolat jön létre, ahol módja van az élmények és cselekvések nyelvi kifejezésére. A beszédkapcsolatban, kommunikációban az egyediség, az egyénre irányuló érdeklődés az empátikus magatartás alapvető feltétele.

Az anyanyelvi nevelés az óvoda valamennyi tevékenységi formájában megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyermekek. A szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását segítik még a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés a drámajátékokban, a tevékenységeket kísérő beszélgetések és a közös társalgások.

Az óvodai életben az anyanyelv fejlesztésének három alaphelyzete van

- spontán helyzetekben és tevékenységekben,
- az irodalmi nevelés során,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzetekben,

A hallás, fonémahallás, hangképzés, beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése hangsúlyos feladat.

A „beszélő magatartást” akkor sajátítja el a gyermek, ha

- érzelmi biztonságban van,
- derűs a légkör,
- tapasztalja a személye iránti érdeklődést,
- ha türelmesen kivárjuk gondolatainak, érzelmeinek kifejezésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Szoktassa hozzá a gyermekeket ahhoz, hogy szabadon mondhassák el érzéseiket, gondolataikat.
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhasanak.
- A gyermekek beszédaktivitását a teljes odafordulással, aktív figyelemmel és a gondolataikhoz kapcsolódó kérdésekkel tartsa ébren.
- Az óvodapedagógus magatartása minden helyzetben (tevékenységeket kísérő beszélgetések során, beszélgető körök, nyelvi játékok, szabad önkifejezés stb.) legyen érdeklődő.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén

A nyelvi fejlettség, mint az artikuláció, mondatszerkesztés, beszédkedv, beszédértés, szókincs, metakommunikáció, valamint az írás és olvasás iránti érdeklődés vonatkozásában: Beszéde jól érthető, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Mondataiban főnevek, igék, melléknevek, számnevek és névmások egyaránt szerepelnek. Az utasításokat megérti és követi azokat. Beszédében egyre gyakrabban jelennek meg az elvont fogalmak és az ok – okozati összefüggéseket jelölő szavak. Megfelelő tempóban, hangsúllyal, hangerővel és tempóban beszél, kifejezve érzelmeit és gondolatait. A miért kérdésekre magyarázatot ad. Elmondja a nap történéseit. Érdeklődést mutat az új és ismeretlen kifejezések iránt. Szűkebb és tágabb környezetében egyaránt bekapcsolódik a beszélgetésekbe. Érdeklődést mutat a könyvek iránt, szívesen nézegeti azokat és rajzol belőlük. Előfordul, hogy kéri a felnőtteket

mondanivalójának leírására saját készítésű rajz történet mellé. Az írást rögzített beszédként fogja fel. Mondanivalóját megpróbálja a beszéden kívül mozgással is kifejezni.

A művészetek befogadására nevelés

Nevelésünk magában foglalja a művészeti alkotások befogadására, élvezetére (irodalmi, képzőművészeti, zenei) nevelést, valamint a művészetek által a gyermekek alkotó tevékenységére nevelését. A művészeti nevelésben a legnagyobb hangsúlyt a komplex élményekre helyezzük. A globális élmények (a zene, a mozgás, az önkifejezés együttese) a teljes személyiséget érintik.

Biztosítjuk:

- az érzelmek átélését, az empátia érzését, a szavak nélküli kommunikálás látható kifejezését;
- a népi hagyományos jeles napokhoz, ünnepekhez kötődő dramatikus játékok átöröklését, élményszerű megélését;
- a mozgás fejlődését (szem – kéz koordinációját, az észlelést, a megfigyelőkészséget, a vizuális tapasztalást);
- a szociális fejlődést (a közös munka lehetőségét, az egyéni önkifejezést);
- az intellektuális fejlődést (a szín, formaismeret, a kreativitást, a kommunikáció sajátos formáit);
- a tevékenységek közös jellemzője: a szabad önkifejezés.

Bábozás – dramatikus játékok

A bábjátékkal és a dramatizálással gyermekeink képzelőerejét, mozgáskoordinációját a kommunikációs és metakommunikációs emóciókat, a szociális készségeket, valamint több más mellett a beleérző, azonosulási képességeket fejlesztjük, erősítjük.

Valljuk, hogy a báb és drámajáték alkalmas a mentális sérülések feltárására és „terápiára” is.

Verselés, mesélés

Nevelőmunkánk során a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra és verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A sok-sok mesélés átvezeti a gyermeket a mesetudatból a valóságtudatba, miközben fantáziája fejlődik, képzelete szárnyalhat. A sokszori mesélés alatt megéli és áthárítja a meseszereplőkre saját feszültségeit, félelmeit és örömeit. A mesének oldás szerepe van.

A magyar népmese nem azt közvetíti, hogy minden rendben van, hanem abban erősít meg, hogy minden rendbe hozható, de ehhez utakat kell bejárni. Ilyen utak, példák és kódok vannak a magyar népmesékben, a világ egyik, számszerűségében talán legnagyobb mesekincsében.

A **verselés** az irodalmi élményeken túl a szavakkal való ritmikus játék, szókincsbővítés, emlékezet és gondolkodásfejlesztés.

A **mese** tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Cél

- Az irodalmi alkotások iránti érdeklődés felkeltése, gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, az életkornak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával.

Feladat

- A gyermekek látókörének szélesítése, a magyar kultúra értékeinek átöröklése az irodalmi művek szemléletes, kifejező bemutatásával, feldolgozásával.
- A gyermeki önkifejezés, kreativitás fejlesztése saját vers és mese alkotására való ösztönzéssel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mese kiválasztásakor a tudatosság, a gyermekközpontúság, a korosztályos válogatás, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevétele.
- Alkalmazza minél gyakrabban az **élőszavas** mesélést, mely különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására, ugyanakkor visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál.
- A mesélés szokásainak, rítusainak kialakításával segítse a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- Lehetőség szerint minden nap kerüljön sor mesélésre, mondókázásra és verselésre, mely tevékenységek a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan elemei.

Vizuális tevékenységek során a gyermekek találkoznak azzal a lehetőséggel, hogy érzelmeiket, hangulataikat mily módon lehet megjeleníteni és megörökíteni, ezáltal tükröződhesen kreativitásuk, egyéniségük. Esztétikai érzékük fejlesztése jó alap ízlésük és igényességük kialakításához.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Az óvodai nevelés egészét áthatja, a világ tágabb megismerését szolgálja. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, környezetalakítást. A nevezett tevékenységek a szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés és a személyiségfejlesztés fontos eszközei. Ábrázoló – alakító kifejező tevékenysége során fejlődik a gyermek vizuális érzékelése, emlékezete, értelmi képessége, alkotóképessége, esztétikai érzékenysége. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára. Általa gazdagodik a gyermek tér-, szín-, forma képzelete, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, igényessége. Jártasságra tesznek szert a gyermekek különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismernek meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikájuk.

Cél

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

Feladat

- A vizuális nevelés változatos lehetőségeinek megteremtése a mindennapok folyamán.
- A változatos tevékenység során a tárgyi világ megismerése, feldolgozása, újraalkotása. A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket. Az óvodapedagógus feladata
- A vizuális tevékenységekhez szükséges feltételek megteremtése – hely, idő, változatos eszközök biztosítása.
- Sokszínű tevékenységi lehetőségek biztosítása, változatos technikai alapelemek, eljárások megismertetése.
- Az eszközök helyes, biztonságos kezelésének megtanítása.
- Kézmozgás, finommotorika fejlesztése.
- Alkotási vágy felkeltése, alkotói képességek megalapozása és a fantáziavilág gazdagítása.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására törekvés.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja, fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek. A gyermek vizuális tevékenysége beépül a spontán játékba, természetes úton megy végbe az önkifejező folyamat. A gyermekek megtapasztalják a téri viszonyokat. A kialakult testséma segíti őket, hogy térben, mozgásban, történésben ábrázolják a különböző dolgokat. Nyitott polcon, elérhető helyen, esztétikus, célszerű, sokféle eszköz áll a gyermekek rendelkezésére, melyet a nap folyamán bármikor szabadon használhatnak. Fontos, hogy a tevékenység által igény alakuljon ki a gyermekben arra,

hogyan képi és plasztikai módon kifejezze érzéseit, a saját maga által készített alkotással. A gyermekeket hagyjuk addig dolgozni, míg el nem készül az alkotás, de szükség szerint másnap is folytathatják. Lehetőséget adunk arra, hogy a játsszó gyermekek is bármikor bekapcsolódhassanak az alkotó munkába. A gyermekek egyéni képességeinek és fejlettségének megfelelően ötletet adunk, segítjük a gyermeki kreativitást, ösztönözzük őket a részletesebb, tökéletesebb kidolgozásra. Gyakran juttatjuk sikerélményhez őket, hogy máskor is kezdjenek az alkotó munkához.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel és szívesen kezdemény a nap bármely szakában vizuális tevékenységet.
- Ábrázolása kifejező, a tevékenység során változatos színeket, formákat használ, megjelenik a mozgásábrázolás és a hangulat kifejezése.
- Képzőművészete kifejezi gondolatait, elképzeléseit, élményeit.
- A különböző vizuális technikákat képes önállóan alkalmazni, tud egyszerű formákat papírból vágni, hajtogatni, ragasztani.
- Bátorabb a téralakításban, képessé válik a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, főbb jellemzők megnevezésére.
- Plasztikai munkája egyéni, részletező, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Képzőművészeti munkában egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Tevékenysége során képes a figyelmét összpontosítani, technikai tudását tökéletesíteni, így önmaga is elkezd javítani a saját elkészülő alkotását.
- Kialakul az eszközök használatának szokásrendszere.
- Csoportos alkotásnál képessé válik a részfeladatok egymás közti felosztására.
- Rácsodálkozik a szép látványára, tud gyönyörködni benne.
- Egyéniségének, képességének, érdeklődésének megfelelően eljut a jól végzett munka öröméhez, megbecsüléséhez.
- Megfogalmazza önértékelését, beszélgetni tud az alkotásról.
- Környezetében észreveszi a szépet, kialakul esztétikai fogékonysága, értékelő képessége.

Ének, zene, népi játék, tánc

Ének, zene, népi játék, tánc örömből, sikerélményből fakadó önkéntes erőfeszítésre serkentik a gyermekeket. A zenei feladatok végzése során megtanulják gátlásaik, hátrányaik, és gyengeségeik leküzdését. Pozitív énképük alakul, erősödik. A zenei fejlesztés a teljes személyiségre hat és olyan képességeket fejleszt (ritmusérzék, hallás, mozgás, test orientáció, beszéd, kommunikálás, figyelem, fegyelem, türelem, közösségi érzelmek, tolerancia) melyek elengedhetetlen alapjai a majdani tudatos tanulásnak.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az óvodapedagógusok által válogatott zenei anyagok többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Cél:

- A közösen átélt énekes, zenei tevékenységek örömeinek megéreztetése.
- A zenei képességek fejlődésének elősegítése, a zenei anyanyelv megalapozása.
- Zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.

Feladat

- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A különböző zenei készségek, képességek fejlesztése harmonikus, szép mozgás kialakítása.
- A zene befogadásra való képesség megalapozása. A zene tudatos, figyelmes hallgatására nevelés.
- A magyar nép hagyományainak, népszokásainak átörökítése a népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok és a népi hangszerek megismertetése által.

A tervszerű fejlesztés megkívánja az óvodapedagógustól:

- a tudatosságot, mely kiterjed minden művészeti tevékenységre;
- a műveltségterületek válogatásánál az igényes népi – és kortárs művek jelenlétét, melyek fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában;
- az esztétikai élménynyújtást (a tevékenység élmény legyen, ne kényszer);
- az esztétikai ismeretek közvetítését;
- a gyermekek alkotó tevékenységének megszervezését, a feltételek biztosítását;
- a népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál (amennyiben releváns) az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek nemzeti és etnikai hovatartozását is.

Zenehallgatás

Az óvodai zenehallgatás gerince a népdalkincs, melyet kiegészítünk más népek dalaival és igényesen megválasztott műdalokkal. A zenehallgatási anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a csoportba járó gyermekek nemzeti és etnikai, kisebbségi hovatartozását is. Megismertetjük őket különböző jellegű dallamokkal, zenei hangulatokkal, hangszerek sajátos hangszínével és játékaival. A gyermekek számára a legnagyobb élményt az óvodapedagógus élő, igényes, szép előadás módja, éneke jelenti.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén

- **Téri orientáció vonatkozásában:** a finom- és makromozgás összerendezett, téri orientációja jó. A valóságos és a szociális térbe egyaránt bele tudja magát helyezni. Téralkításban nehézség nélkül vesz részt, oldalisága kialakult. Cseresznye fogása megfelelő, szem-kéz koordinációja összehangolt.
- Az **auditív észlelésének** köszönhetően különbséget tesz hangmagasság, hangerő, ritmus, hangszín, folyamatosság, beszéd és beszédhangok között. Felismer dalokat, dallam és ritmustöredékeket énekhang, taps és hangszer segítségével. Szavakat, verseket és mondatokat egyenletes ritmusban letapsol. Tevékenységeiben egyre gyakrabban megjelenik képzeletének gazdagsága, kreativitása.

A mozgás sokoldalú tevékenység az egész óvodai életet átszövi a nap minden percében. A sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal elősegítjük a természetes hely-, helyzetváltoztató – és finommotoros mozgáskészségek, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlesztését.

Cél

- A mozgásos tevékenységek, játékok által a gyermekek természetes mozgásának, a testi képességeinek fejlesztése.
- Az egészséges testi-lelki fejlődés biztosítása.
- A harmonikus összerendezett mozgás kialakítása.

Feladat

- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával a koordinációs és kondicionális képességek fejlesztése, a gyermekek teherbíró képességének, egészségének növelése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- A gyermeki szervezet fejlődésének, teherbíró, ellenálló és teljesítő képességének fokozása
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó rendszeres egészségfejlesztő testmozgás.
- Rendszeres mozgással az egészség megóvása.
- Biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Az egészséges életmódra nevelés.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítja, hogy a szabadjáték tevékenységeiben minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.
- A szabad játékhoz, a mindennapos frissítő-, és a szervezett mozgásos tevékenységekhez biztosítja a feltételeket: megfelelő mozgástér, eszközök.
- Az alapvető szabályok megtanítása, betartatása.
- Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységek által a mozgáskultúra, a térben való tájékozódás, helyzetfelismerés és alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Mozgásos tevékenységek által az értelmi szociális képességek és akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Változatos mozgásszerekkel, kézi szerekkel, kondicionális - koordinációs képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés az alábbi területeken valósul meg.

- Szabadjátékban. (a csoportszobában az udvaron)
- Testnevelés foglalkozáson.
- Mindennapi frissítő testnevelése

Mozgásfejlesztés a szabadjátékban

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy egész nap biztosítva legyen megfelelő hely és eszköz a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában. A megfelelő helyet a teremrendezéssel biztosítjuk, kihasználjuk a csoportszobához tartozó helyiségeket, ha a gyermekek felügyelete biztosított.(pl. öltöző) Óvodánk minden csoportjában van mozgásfejlesztő eszköz, amit a

gyermekek megtanulnak rendeltetésszerűen használni, a nap megfelelő időszakában mozoghatnak rajta. Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, és a csoport összetételét. Folyamatosan lehetőséget biztosítunk az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek és speciális gyakorlatok beiktatásával, a testalkati deformitások megelőzésére, hátizmok, lábboltozat megerősítésére és a helyes hasi légzés kialakítására. A gyermekek mozgásigénye különböző. Fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást, és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyerekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodás szabályait. Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt, ez pozitív élményt nyújt, és újabb cselekvésre készíteti őket.

Az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk a lehetőséget

- a szabadjátékban megjelenő, mozgásos tevékenységekre
- az egészségfejlesztő testmozgásra

Mozgásfejlesztés az udvaron Az óvodás korú gyermekeknek nagy a mozgásigénye, ezt elégítjük ki a szervezett és spontán tevékenységekkel. Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget a szabad mozgásra, mert ezáltal kipróbálhatják saját mozgásbeli teljesítőképességüket. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, mozgásos játékok alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. Az udvaron is biztosítjuk a kellő felszerelést, különböző anyagokat, eszközöket, melyeket a gyermekek egyéni szükségleteiknek megfelelően használhatnak. Minden csoport udvarán komplex mozgásfejlesztési lehetőséget biztosító udvari fajáték áll a gyermekek rendelkezésére, melyek gazdagítják a gyermekek élményeit és játékra készítetik őket, ezáltal is segítve a kíváncsi szocializációt, az együttes örömet.

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozáson

A testnevelési foglalkozások anyaga:

- torna
- atlétika és játék jellegű fő gyakorlatokból épül fel

Az irányított mozgásos tevékenységek fejlesztik a gyermek személyiségének egészét

- pozitív én képét
- önkontrollját
- érzelmszabályozását
- szabálykövető társas viselkedését
- együttműködését
- kommunikációját
- probléma megoldó gondolkodását

Heti egy alkalommal kötelező formában történik a szervezés mindhárom korcsoportban. Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport fejlődési ütemét, általános fejlettségét, hogy minden gyermek megtalálja az egyéni képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot. Ennek érdekében fontos a különböző nehézségű differenciált feladatok adása. A testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen beiktatunk speciális gyakorlatokat (tartáskorrekciós gyakorlatok, lábboltozat erősítő gyakorlatok). A gyakorlatok végrehajtásával olyan készségeket és képességeket alakítunk ki, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését. A szervezésénél gondot fordítunk a várakozási idő kiküszöbölésére, a folyamatos mozgásra. A mozgásfejlesztést az időjárástól függően a szabadban szervezzük, kihasználva a jó levegőt, a tiszta környezet pozitív élettani hatását.

A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10 – 20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosítunk a mozgásos játékoknak. A mindennapos testnevelést az időjárás függvényében szervezzük. A gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt a rendszeresen szervezett mozgásos frissítő tevékenységekben, önállóan is kezdeményeznek mozgásos játékokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- A mozgásos feladatokat pontosan végzi.
- Képes ütemes járásra, irányváltoztatásra.
- Futás közben a gyorsaság érdekében leredukálja a felesleges mozdulatokat.
- Ugrásnál kialakul a megfelelő irányú kar- és lábmunka, elrugaszkodásnál, talajfogásnál dolgozik a comb, lábszár és a lábfej izomzata.
- Szem-kéz, szem-láb koordinációja, egyensúlyérzéke nagymértékben fejlődik.
- Kialakul a testséma tudata, tudatosul a személyi zónák kiterjedése.
- Képes a jobb-bal megkülönböztetésére.
- Téri tájékozó képessége kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Ismeri saját testét, testrészeit, megnevezi és beazonosítja azokat.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).
- Ismeri legalább 2-3 kéziszer használatát (labda, ugrókötel, karika).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.
- Képes a szabályok pontos betartására.

A külső világ tevékeny megismerése - A mikro-, és makro környezet – benne a matematikai nevelés – megismerése

A gyermek, miközben felfedezik a szűkebb és tágabb környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Hozzásegítjük gyermekeinket ahhoz, hogy megismerjék a szülőföldünkön élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat és néphagyományokat, szokásokat, megtapasztalva a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, indíttatást kapva ezek szeretetére és védelmére.

A természetet, környezetismeret, tudományos nevelést nevelőtestületünk úgy határozza meg, mint a megfigyelés, kísérletezés minta útján történő feldolgozást.

Az a mód, ahogyan a gyermekeket megismertetjük a valósággal, az a tudományos szemlélet. A gyermek érdeklődése által vezérelt, tevékenységein keresztül kerül közvetlen kapcsolatba a fizikai és élővilággal.

A környezetismeret magába foglalja:

- a természet, a társadalom ismeretét,
- a környezetvédő szemléletet és magatartást.

Környezet és természetvédelem

Cél

A természetes környezethez fűződő pozitív viszony, szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása A környezeti és természetvédelmi nevelés elvei és feladatai:

- Környezettudatos magatartás alakítása.
- Kihasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyek által a gyermekek már óvodás korban elsajátítják – életkorukhoz, egyéni sajátosságaikhoz mérten – a természettel való együttélés erkölcsi szokásait, a természetbarát magatartást.
- Tudatosítjuk bennük, hogy a környezet károsítása veszélyezteti az emberi lét minőségét.
- Érezzék magukénak a környezet minden értékét, féltsék mint „legkedvesebb játékukat”, hogy felnőtt korukra a környezetük iránt felelősséget érző emberekké váljanak.
- Megismertetjük a gyermekeket az egészséges életmód szokásaival, a szűkebb és tágabb környezetük adottságaival.
- Megtanítjuk őket együtt élni a természettel, élvezni a csendet, a madarak énekét, a tiszta levegőt, a patak csobogását, s hogy ne viselkedjenek ellenségesen a környezetükben lévő élőlényekkel szemben.

Az óvodapedagógus feladata

- A környezet tevékeny megismertetése, a minél több érzékszervvel való megtapasztalás lehetőségeinek biztosításával.
- Sokoldalú tapasztalat és ismeretszerzési lehetőségek biztosítása, a spontán és szervezett tevékenységeken keresztül.
- A környezeti kultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- A természetszeretetre, környezetvédelemre nevelés, tudatosítása, személyes példaadáson keresztül.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, ítélőképességének fejlesztése.
- A környezettudatos magatartás alapozása alakítása a fenntartható fejlődés érdekében.
- A környezet szépségének, harmóniájának felfedeztetése
- A Környezetbarát szokások megalapozása (takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek megérti, és cselekvő részvétellel megtapasztalja életkorának és fejlettségének megfelelő szinten szűkebb és tágabb környezetét.
- Ismeri és tudja lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, munkahelyét
- Különbséget tud tenni évszakok között, felismeri a napszakokat és azokhoz tartozó tevékenységeket, megnevezi a hónapokat.
- Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Megnevezi környezete növényeit, s tudja azok gondozását.
- Ismeri és betartja a közlekedési szabályokat.
- Ismeri, megnevezi a közlekedési eszközöket.
- Ismeri környezete színeit.
- Megnevezi a testrészeket.
- Szereti és védi a természetet, kialakul környezettudatos magatartása.
- Képes önálló véleményalkotásra, ismeri az ok- okozati összefüggéseket.

Matematikai nevelésünkkel hozzájárulunk a gyermekek személyiségének alakulásához, a képesség fejlesztéséhez, alapot biztosítva az élethosszig tartó tanuláshoz.

Tartalmait elsősorban a gondolkodásfejlesztés jelenti.

A környezet megismerése során a gyermekek által szerzett tapasztalatok, ismeretek matematikai jelentéssel is bírnak.

Az élő és élettelen valóság megismerő folyamatában felfedezhetők azok formai és mennyiségi sajátosságai is. A gyermekek a környezetükön végzett közvetlen tevékenységek során egy életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szereznek.

Cél

- A környező világ megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése.
- A környezetünk mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek érdeklődéséhez, ötleteihez igazodva.

Feladat

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a probléma helyzetek megoldásához.
- A logikus gondolkodás megalapozása, a játékos cselekvés és tapasztalatszerzés közben, amely minden érzékszervet, bevon a megismerésbe.

Az óvodapedagógus feladata:

- Segítse a gyermeket a hétköznapi tárgyak, események megfigyelésében.
- Érdekes anyagokat kínáljon a további játékhoz, munkához.
- Segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységekkel.
- Személyes érdeklődése, kíváncsisága legyen minta a gyerekek számára.
- Jellemezze a tudatos tervszerűség (logikusan szerkesztett, egymásra épülő, állandóan bővülő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása).
- Tudjon „együtt gondolkodni” a gyermekkel.
- Konstruktivitást igénylő feladatokat, problémahelyzeteket kínáljon.
- A fejlesztés a gyermek egyéni fejlődéséhez igazodjon.
- Matematikai környezetet alakítson ki a mikro és makro környezetben.
- Konkrét élményeken keresztül a matematikai nyelv fejlesztése.
- Segítse a matematikai élmények erősítését matematikai kérdésekkel.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén

- **Taktilis észlelése révén megkülönböztet különböző anyagokat,** melyeket különböző szempontok szerint csoportosít. Megfogalmazza, hogy a különböző anyagok felülete lehet sima- érdes, hideg – meleg, valamint szilárd és folyékony. A különböző testrészeket tapintással is felismeri. Ráismer a hátára vagy a tenyerébe rajzolt formákra, érzi, ha fázik vagy melege van, mindezt meg is fogalmazza.
- **Figyelmének időtartama és terjedelme tekintetében képes hosszabb ideig tevékenykedni** Gyakran kitart feladata mellett még akkor is, ha nehézséggel találja szembe magát. Elkezdett tevékenységeit általában be is fejezi. Figyelemmel kíséri és reagál arra, hogy mi történik körülötte, megfigyelve a környezetében zajló változásokat.
- **Érdeklődésének irányultsága és területei vonatkozásában** általában érdeklődést és vágyat mutat a megismerésre, észrevesz és szívesen gyűjt különböző apró és egyéb tárgyakat. Egyre gyakoribb, hogy új lehetőséget talál a különféle eszközök szokványostól eltérő használatára. Kérdéseket tesz fel tárgyak, események és történetek iránt.
- **Gondolkodásának fejlettségét és problémamegoldását az – analízis – szintézis, általánosítás, összehasonlítás, konkretizálás, kiegészítés, rendezés, az összefüggések felfogása és a feladat megtervezés területein az alábbiak jellemzik:** Egyre gyakrabban von le következtetéseket megfigyeléseiből. Egy – egy tevékenység előtt összegyűjti azokat a tárgyakat, amelyekre szüksége lesz. Problémahelyzetben kis segítséggel általában egy megoldásnál többet is talál. Bizonyos eseményekből és folyamatokból képes következtetni arra, mi is fog történni. A tárgyakat fizikai tulajdonságaik szerint képes osztályozni, szívesen vesz részt becslésben, számlálásban és párosításban. A számneveket rendszerint jól használja. Megjegyzi és tapasztalatokat gyűjt a formák világából. Megmutatja a fél és egész dolgokat, észreveszi, hogy a dolgok egy része formailag összetartozik Játékában és különböző tevékenységei során megfigyel ok – okozati összefüggéseket. Tájékozottságát jellemzi, hogy időfogalma kialakult, jól tájékozódik a napi tevékenységek egymásutániségében. Tudja saját, és szülei nevét, valamint lakcímüket. A főfogalmak szerint azonosít tárgyakat, mely fogalmak nevét többnyire helyesen alkalmazza beszédében.

VI. A JÁTÉK, A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS, ÉS A MUNKA HELYE PROGRAMUNKBAN

Hacsak lehet, játszik a gyermek. Mert végül a játék komolyodik munkává. Boldog ember, ki a munkájában megtalálja a valamikori játék hangulatát.
Sütő András

Játék- és tanulásértelmezésünk

Értelmezésünk szerint a játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Pedagógiai Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket, melyek a

szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Fontosnak tartjuk a szabad játék tiszteletben tartását.

Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élnek át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. A szabad játék idején a csoportszoba játéktereit ötletük megvalósítása érdekében - ésszerű korlátozással - átrendezhetik.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a játéknak mindenkor teremtsék meg a legoptimálisabb feltételeit.

Tapasztalataink szerint is a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élnek meg egy-egy helyzet megoldását.

A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják. Óvodapedagógusaink minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozzák azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent gyermekeink számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A gyermekeket tágabb kompetenciákra kell felkészítenünk, melyek nevezhetők:

- „gondolkodási stratégiának”,
- „motivációs készletnek”,
- „a gondolkodás és az érzelem attitűdjének”.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.
- Differenciálás, inkluzivitás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.
- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást.
- Amilyen gyakran csak lehet, tervezzen az óvodapedagógus cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.

Játéktevékenység a tanulás szempontjából

Szabad játékban tanulás

(spontán)

Játékban tanulás

(tervszerűen előkészített és felajánlott)

Mindkettő ugyanazon tevékenységrendszerben folyik, az óvodapedagógus és a gyermekek részvételét illetően teszünk csak különbséget.

Tanuláértelmezésünk szerint az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális téma- projektnek megfelelő eszközök, könyvek, a szokás-szabályokat erősítő piktogramok stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás = problémamegoldás, amely: aktivizál, önállóságot feltételez, élethelyzet, sokféle út közül lehet választani, próbálkozás, önálló megoldások stratégiája, hajlékony gondolkodás mely ötletes, eredeti és játékos.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek formái:

- választható tevékenységek,
- kötelezően választható, felajánlott tevékenységek,
- kötelező tevékenységek.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta-, és modellkövetéses magatartás-, és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység – A tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók részére szervezett célzott tevékenységek

Azon szakmai elvárás megvalósítása, mi szerint a gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben kell, hogy részt vegyenek, messzemenően megkívánja nevelőközösségünk együtt gondolkodását.

A jogszerű, adaptív helyi megoldások keresése során bizonyos kérdésekben folyamatosan fontos a közös álláspont, illetve az egységes gyakorlat megteremtése, valamint a szülőkkel történő ez irányú együttműködés kialakítása. Ilyen kérdések/területek pl.:

- Alapelv, hogy az iskolai életmódra való felkészítés az óvodába történő bekerüléssel, 3 éves kortól kezdődik.
- Az iskolai alkalmassághoz vezető út komplex, a teljes óvodai nevelési folyamatba ágyazott fejlesztés.

- Az 5-35 perces csoportos foglalkozások időtartama egyfajta lehetőség, az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése pedig az adott óvodai csoport napirendjében kötelező, és követhető kell, hogy legyen.
- A napi 45 perc iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység értelmezéséhez és megvalósításához jó keretet ad a rugalmasság, melynek érvényesítéséhez az óvodapedagógusok módszertani szabadsága adott.
A 45 perces időtartam megbontható, és szükség/igény szerint célzottan egyénre, mikro-csoportra, csoportra szabható, pl.:
 - utazó gyógypedagógiai foglalkozás: logopédiai foglalkozás stb.,
 - gyógypedagógiai, óvodapszichológiai foglalkozás,
 - mindennapos irányított mozgás,
 - szervezett körjáték, népi játékok, kötött irányított mozgásként a tánc,
 - egyéni fejlesztés pld. a délutáni pihenő időben,
- Elhatárolódnunk, az iskolásítási nyomástól – az iskolásítás nem megengedett!
- Fontos tudatosítanunk a szülőkben is, hogy a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járó korosztállyal célzottan kell foglalkoznunk, és ezt a kitüntetett figyelmet a családban is célszerű megkapnia a gyermeknek.
- A szabad játéknak ezt a korosztályt érintően is létjogosultsága van, melynek során az óvodapedagógus elsődleges feladata nem a fejlesztés, hanem a gyermekek megfigyelése. A tapasztalatok, a megfigyelések eredményei pedig beépíthetők a tervezőmunka során.
- A természetes fejlődési utak támogatása nem ellentéte, mint inkább feltétele az eredményes iskolakezdésnek.
- Bármely szervezési keretben gondolkodik is a pedagógus, mindig az adott gyermek, az egyén az első – lévén, hogy minden gyermek fejlesztési célja egyedi –, és ezt követi a csoport.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő célzott foglalkozások

Optimális esetben elegendő a gyermek fejlődése szempontjából az óvodai csoportban végzett pedagógiai tevékenység.

Ettől eltérő esetek:

- Amennyiben egyes területen az életkorban elvárható fejlettségi szint elérése kisebb megsegítést igényel, a csoportban a szervezett foglalkozásokon differenciált feladatadásra, és a játéktevékenységen keresztül megvalósított egyéni fejlesztésre kerül sor mely az óvodapedagógus, vagy az óvodában dolgozó további szakemberek feladatai közé tartozik.
- Ha ez nem bizonyul elegendőnek, csoporton kívül egyéni vagy kiscsoportos célzott fejlesztéssel segít a gyógypedagógus vagy a pszichológus.

Intézményen belüli képességfejlesztés:

- Differenciálás: képességekhez mért feladatok adása; feladatok mennyiségében való eltérés; differenciált segítségnyújtás; képességekhez mért munka jellegű feladatok; irányított tevékenységekben csoportalkotás szempontjaiban; szabad játékidőben (fejlesztő és szabályjátékok).
- Mikrocsoportos / egyéni foglalkozás alkalmazása.
- Komplex tevékenységek (festés, rajz, zene).
- Relaxálás.
- Drámajáték.
- A fejlesztő szakemberek mellett pedagógiai asszisztens biztosítása.

- Tehetségfejlesztő szakvizsgával rendelkező kollégákkal szükség és igény szerinti együttműködés.
- Speciális foglalkozások ajánlása.
- Montessori eszközök alkalmazása.
- Fejlesztő szakemberek támogató tevékenysége: gyógypedagógusok és pszichológusok.

Intézményen kívüli képességfejlesztés:

- Pedagógiai Szakszolgálat szolgáltatásai.
- Tehetségpont ajánlása, felkeresése.
- Éléményszerző programok keretén belül: színház, múzeum, könyvtár látogatás.

Az iskolák elvárásai tapasztalataink szerint eltérőek lehetnek; ezért a lehetőségeink függvényében feltérképezzük a befogadó, elsősorban a kerületi iskolák elvárásait, melyekről az érintett szülőket időben tájékoztatjuk.

Bízunk abban, hogy lelkiismeretes, együttműködő munkánk eredményeképp a gyermekek megállják majd a helyüket az iskola világában.

Tervezés, tematikus rendszer, integrált fejlesztés

Programunkban a műveltségterület többnyire a hagyományos foglalkozási ágakra tagolódik. A feldolgozás módja az óvodák/óvodapedagógusok által meghatározott műveltségterületek köré felépített, és az egyénre szabott integrációs, valamint az óvodapedagógusok döntése alapján kiválasztott módszer. Az integráció egy vezérfonal mentén sokoldalú megközelítéssel és sokirányú képességfejlesztéssel történő feldolgozást jelent.

Fontos, hogy a pedagógus az életkori sajátosságok figyelembevételével választja meg az alkalmazott módszereket, amelyek a tanítás-tanulás eredményességét segíthetik.

Az óvodapedagógusoknak – az intézményegységekben kialakult hagyományokra alapozottan megjelenítve a speciális tartalmakat - szakszerűen kell összeválogatni és integrálni a különböző területekről származó megfelelő tanulási tartalmakat, melyek az alábbiak:

Fontos eleme az óvodapedagógusok tevékenységének a tanulás tanítása.

Az óvodai munka, mint a szervezett tanulás előfutára

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor fejleszti a gyermekek mozgás és kontaktusteremtő képességét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó. Az addig vezető út pontos szabályait be kell tartani az eredmény érdekében, nem lehet abbahagyni félúton, mert akkor nem jön létre a produktum.

A klasszikus munkafajták közül gyakorlatunkban jelen vannak

- az önkiszolgálás,

- a felelősi tevékenységek,
- az alkalmoszerű munkák.

Pedagógiai szempontból az önkiszolgáló munka gyermekeink preferált tevékenysége, mivel a szokások hosszú folyamatban, sokszori, hasonló körülmények közötti gyakorlással szilárdulnak meg.

A hagyományos naposi munkát célszerű más tartalommal is megtöltenünk, mint pld. egy-egy játéktér napi gyakorisággal történő takarításával és rendben tartásával, szobanövények, állatok ápolásával és gondozásával stb.

A gyermek munkajellegű tevékenysége

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Cél

- A munka megszerettetésén keresztül olyan képességek, készségek, kompetenciák kialakítása, melyek természetes módon alakítják a gyermekek szociális magatartását, társas kapcsolatát.
- A mindennapi munkavégzés közben cselekvő tapasztalással jussanak egyre több információ birtokába az őket körülvevő világról.

Feladat

- Önként, örömmel szívesen és aktívan kapcsolódjanak be munkajellegű tevékenységekbe.
- Szerezzenek tapasztalatokat az emberi és tárgyi környezetről, az anyagok tulajdonságairól, az eszközök célszerű használatáról.
- Munkavégzés közben tudjanak egymáshoz alkalmazkodni
- Ismerjék meg a munkafolyamatokat, a munkavégzés pontos menetét, a részfolyamatok beosztását és pontos menetét
- Ismerjék el a saját és mások által végzett munka értékeit

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése,
- a gyermekkel való együttműködés,
- folyamatos, konkrét és reális, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése,
- a belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeinek megteremtése.

VII. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREIK BEMUTATÁSA

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és azért, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

(Varga Domokos)

A játék és tanulás színtereinek rendszere

A különböző játékterek azok a sarkok, vagy lehetőség szerint mobil bútorokkal, szőnyegekkel, mozgatható paravánokkal, vagy átlátszó függönyökkel elkülönített színterei a csoportszobáknak, amelyekben folyik a játék, a spontán tanulás és a munka. Itt szerveződnek azok a tevékenységek, amelyek a játékos tanulást jelentik az óvodapedagógus segítségével és irányításával. A gyermekek részvételével kialakított és igényeik szerint olykor változtatható terek biztosítják a gyermekek mikrocsoportokra való tagozódását, segítve ezzel a szocializálódásukat a személyes, közvetlenebb kapcsolat és közös élmény hatására.

A játék folyamatában az óvodapedagógus és a segítő felnőttek tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását, melyet az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az óvodapedagógus általános feladata az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó játéktevékenységek tereinek kialakítása, biztosítása.

A játékterek lehetőség szerint legyenek állandóak, ezáltal biztonságot nyújtanak a sajátos nevelési igényű gyermekek számára, és segítik a biztos tájékozódásukat.

A gyermekek által naponta megélt élmények kiélésének és dramatizálásának színtere. Segít az őket körülvevő világ megismerésében és változatos szerepek gyakorlásában. Az elsősorban életszerű játék eszközök, a különféle szerepekre alkalmas ruhák és kellékek a gyermekek számára ismerős eseményeket és személyeket idéznek fel, utánozzák családtagjaikat és gyermektársaik viselkedését. A szituációs játék a teljes személyiség fejlesztéséhez járul hozzá.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az éppen aktuális játéktémáknak megfelelő játékfeltételek megteremtése (élmény, eszköz, hely, idő, tér);
- élmények biztosítása (pékség, piac, gyógyszertár, közért, zöldséges üzlet, fodrászat, posta, könyvtár, tűzoltóság, cukrászda, áruház, iskola stb.);
- érdekes témák összegyűjtése;
- a gyermekek reakcióinak tanulmányozása;
- a holtpontra jutott tevékenységek tovább lendítése;
- a gyermek meg nem oldott konfliktusainak feloldása;
- közös szabályok megbeszélése;
- szükség szerint szerepvállalás.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A pedagógus viselkedjen elfogadóan az óvodai keretek között nehezen kezelhető gyerekekkel szemben.
- A negatív viselkedést utasítsa el.
- A destruktív viselkedésnél azonnal közbe kell lépnie a pedagógusnak.
- Mindig kísérje figyelemmel a gyerekeket ebben a tevékenységközpontban, ne jelentsenek veszélyt önmagukra és társaikra.
- Bizalom és szituációs játékok tervezésével feszültségoldás.
- Lehetőség szerint testileg is legyen jelen a gyermek terében (a testi kontaktus megnyugtató lehet).
- Tegye lehetővé a pihenő sarokba történő elbújást (függő fotel, hintaló).

*Nincs nagyszerűbb dolog annál, amikor a kisgyerek issza minden egyes szavát a mesélőnek,
és képzelete elindul abba a csodás világba, amit együtt teremtett meg azzal,
akinek a meséjét hallgatja.
(Lázár Ervin)*

Ez a hely egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol lehetőség van a gyerekeknek könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, énekelni, körjátékozni, zenélni, akár önállóan vagy az óvodapedagógus segítségével közösen.

Itt vannak elhelyezve a gyermekek által használható hangszerek is oly módon, hogy az számukra látható, és az óvodapedagógus közbenjárásával elérhető legyen. A könyvespolcokon általában csak az éppen aktuális téma szerinti könyvek találhatók, azonban igény szerint az éppen „zárt” szekrényrészből is elővehetik kedvenc könyveiket.

Az óvodában az ének-zene megszerettetése, a zenével való ismerkedés a mozgás és éneklés élményének nyújtása a legfontosabb cél. **A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt a gyermekek számára. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik**

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek- néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az óvodapedagógus feladata, hogy az életkor sajátosságaihoz igazodóan:

- biztosítsa a lehetőséget a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre;
- tegye az éneklést, zenélést a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé;
- őrizze a népköltészet remekeit: ismertesse meg a népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat;
- kapjanak helyet a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi;
- válogasson a kortárs irodalomból;
- más népek meséit is ismertesse meg a gyerekekkel;
- a gyerekekkel közösen képeskönyvet, mesét, ütőhangszereket használjanak, találjanak ki dalokat, mondókákat;
- erősítse a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit;
- alkalomszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe, a hagyományok ápolásába;
- a hangszerek érdekes bemutatására szervezzenek alkalmakat;
- rendszeresen látogassák a könyvtárat, lehetőség szerint a szülők bevonásával vegyenek részt a gyerekek koncerteken és színházi előadásokon;
- szervezzen mesével kapcsolatos eseményeket (Benedek Elek-nap, látogatás a Mesemúzeumba, szülők, nagyszülők mesélése az óvodában stb.);

- a zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi nevelés esetében vegye figyelembe a gyermekek hovatarozását is;
- a gépi zenét csak megfelelő válogatással és ízléssel használja.

A differenciálás lehetőségei:

- ünnepekhez, jeles napokhoz kötve, más csoportbeliekhez társulva tanítsanak a mozgáskultúrájuknak megfelelő játékokat;
- lehetőség szerint minden korosztály igényeinek és érdeklődéseinek kielégítése;
- a kicsiknek szóló irodalmi tevékenység minden korosztály számára lehet kötelezően választható;
- az alvást kevésbé igénylő gyermekek csendes tevékenységéhez képeskönyvek nézegetésének ajánlása;
- az irodalmi élményt sokféle egyéb tevékenységgel kapcsolhatjuk össze, így biztosíthatjuk számukra az optimális fejlődést;
- az anyagkiválasztás lehetőségeinek kihasználása;
- az egyéni képességek figyelembevétele.

Művészeti, vizuális tevékenységek – A rajzolás, festés, mintázás, és kézi munka tere

Ez az a tevékenységtér, ahol a gyerekek a kötött formában szervezett tevékenységek kivételével a nap bármely szakában szabadon fejleszthetik és kipróbálhatják saját kreativitásukat és megismerkedhetnek új anyagokkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó és a természetes anyagok széles választéka, és mint speciális eszköz, a festőállvány. Ez a tér ösztönzi a kreativitást, a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom és nagymotoros mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására:

- az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít;
- a feltételek biztosítása (élmények, megfigyelések, lehetőség szerint természetes anyagok, eszközök, rend és tisztántartás);
- előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását;
- a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés során folyamatosan keresi az új megoldásokat;

- igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására;
- oldott légkör, jó hangulat megteremtése;
- megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival;
- népi kismesterségekkel való ismerkedés;
- egyéni fejlettséghez igazodva a képességek fejlesztése;
- a térbeli tájékozódás, a képi – plasztikai kifejező képesség;
- a komponálás, rendezés képességének fejlesztése;
- a gyermekek tér – forma és színeképzetének fejlesztése;
- vizuális (és egyéb más tevékenységek során) a nemzeti jelképeinkkel: zászlóval, koronával való élményszerű ismerkedés biztosítása;
- egyszerű művészeti alkotásokkal való ismerkedés;
- láttassa meg, amit a természet és az ember létrehozott, ami gyönyörködtető, ami esztétikus;
- törekedjen arra, hogy a művészeti tevékenységek minél jobban összekapcsolódjanak;
- törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására;
- a gyermekmunkák megbecsülése, cserélése, aktualizálása;
- a gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése;
- a képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolása;
- alkalomszerű kiállítások rendezése a szülők bevonásával;
- a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése és tárolás: hasznos hulladékok újbóli felhasználása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.).

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- a tevékenységközpont eszközeinek folyamatos biztosítása;
- választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermek saját képességeihez mérten;
- az adott csoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás;
- a gyerek részéről választási, döntési lehetőség biztosítása;
- kiemelt figyelem a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása).

Manipulációs tevékenységek tere

Itt kirakó, társas, konstrukciós, logikai és egyéb képességfejlesztő játékok kapnak helyet. Ezekkel tanulhatnak meg a gyerekek csoportosítani, sorba rendezni, szabályokat alkotni és azoknak betartását gyakorolni. Ezek a játékok intellektuálisan fejlesztik a gyerekeket, valamint fejlődik finommozgásuk és a szem- kéz koordináció.

Ebben a játéktérben helyezzük el azokat az eszközöket is, melyekkel információkat gyűjthetünk a gyermekek matematikai, gondolkodási szintjeiről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek képességeinek megfelelő játékok és eszközök biztosítása;
- a gyermek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségek felismerése;
- a gyerekek gondolkodásmódjának, ötleteinek folyamatos megfigyelése;
- a saját matematikai nyelv használatával példaadás a gyerekeknek, és ezzel konkrét tapasztalatainak kiterjesztésére biztatva őket;
- a választás lehetőségének biztosítása;
- az itt zajló játéktevékenységek adjanak lehetőséget a szabályalkotásra, az önálló gondolkodásra;
- az óvodapedagógus tudatosan figyeljen arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben.

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- a gyermekek egyéni képességei szerint fejlesztés a különböző szabályjátékokban;
- gondoskodni arról, hogy az itt elhelyezett eszközök lehetőséget biztosítsanak alapvető matematikai gondolkodási készségek fejlődéséhez;
- egy-egy matematikai tapasztalat megerősítése érdekében matematikai tárgyú kérdések megfogalmazása;
- lehetőség teremtése az ép fejlődésű és a sajátos nevelési igényű gyermekek együttes játékára (pl. társasjáték);
- szükség szerint az óvodapedagógus személyes részvétele a szabály játékokban.

A természettudományos tapasztalatszerzés belső tere

Alapelvünk, hogy amit a természetes környezetben lehet megfigyelni, azt lehetőség szerint ott figyeltessük meg. Mindig a gyermekek szemszögéből ítéljük meg: mi az érdekes a világból. Ez a játék és tanulási tér arra alkalmas, hogy kielégítse a gyermekek érdeklődését a természeti jelenségek és a természetben található tárgyak iránt.

A gyerekek érdeklődésének, az évszakoknak, a vizsgált témáknak megfelelően ez a tér gyakran változik.

Itt kap helyet a földgömb, a nagyítók/távcső az adott témának megfelelő könyvek, növények, termések, a bogármegfigyelő doboz stb., melyek a gyermekek számára ismertek és érdekesek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- mikro-, és makro környezet megismertetése, pl. az óvoda udvara; állatpark látogatása; stb.;
- érdekes alapanyagok biztosítása;
- kérdésfeltevésekre biztassa a gyerekeket;
- tapasztalatszerzés biztosítása több érzékszerv bevonásával;
- eszközök biztosítása;
- nyugodt légkör megteremtése;
- ötletek, témák javaslata, amik a gyereket foglalkoztatják;
- önálló gondolkodásra serkentse a gyerekeket;
- szabályok, korlátok alkotása együtt a gyermekekkel.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- gyermekek egyénenkénti megismerése; képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása;
- tehetséggondozás;
- gyermekek produktumának elemzése (verbális megnyilvánulások);
- gyermekek érdeklődési körének ismerése;
- természet megszerettetése; pl. a „nem szeretem” állatok elfogadtatása.

Építősarok, építőszőnyeg játéktér

Itt találhatóak a különböző alakú és méretű építőelemek és kiegészítő játékok melyek alkotásra, és a különböző élmények megvalósítására ösztönzik az ott játszókat. A gyermekek nagyon sok mindent tanulnak az építőjátékokkal való foglalatosságaik során.

Ebben a térben fejlődik a gyermekek kreativitása és a koncentrációs képességük, és játék közben tapasztalatokat szerezhetnek a matematika és fizika, valamint a téri tájékozódás világából.

A gyermekek érdeklődése élményeik függvényében változatos, és igen sok kiegészítő eszközt lehet itt használni, mint például az ember és állatfigurákat, zászlókat, különböző közlekedési eszközöket, stb.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ismerje meg a gyermekeket, és érdeklődésüket;
- olyan témákat, ötleteket alkalmazzon, amely a gyerekek igényét, szükségleteit elégíti ki;
- úgy rendezi az eszközöket, hogy önálló gondolkodásra késztesen;
- megfigyeléseket végez;
- folyamatosan kiegészíti a területet az igényeknek megfelelően;
- szabályokat, korlátokat alkot a gyerekekkel;
- előkészít, tervez, szervez;
- élményszerzés lehetőségeinek megteremtése.

Differenciált fejlesztés lehetőségei:

- eltérő érdeklődéseknek megfelelő eszközök biztosítása;
- térbeliség és síkbeli ábrák leképezésével, eszközök méret szín és formagazdagságával;
- választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermekek saját lehetőségeihez képest;
- matematika tárgyú helyzetek teremtése;
- saját tervezésű modellek és eszközök bevonása az egyes játékszituációkba;
- a csoport szokásrendszerének vagy a projektekhez kapcsolódóan az otthonról behozott játékok és egyéb eszközök adta lehetőségek kihasználása.

Szabad tér - udvar, kert, terasz

Mindazt, amit a gyerekek bent játszanak, az eszközök megfelelő biztosításával megtehetik a szabadban is. A szabadtéri játék a szocializáció egyik jelentős színtere. **Megtanulják tisztelni a természetet, gyarapodnak ismereteik a világról és segíti őket annak megértésében, hogy ők hogyan illeszkednek a világba.**

Itt fejlődnek legjobban a nagy-, és finommotoros mozgások. A kinti környezetet a csoportszoba kiterjesztésének tekintjük, ahol a tevékenységeket éppen olyan körültekintéssel kell megtervezni, mint odabent.

A szűkebb és tágabb lakókörnyezetben tett séták valódi felfedezést és tapasztalatszerzést biztosítanak a gyerekeknek számára

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítsa, hogy a szabad területen a gyerekek önállóan játszhassanak, csendes foglalatosságot is végezhesenek;
- legyen elég eszköz, a „hadakozások” elkerülésére;
- ne legyen semmiféle veszélyes anyag, vagy eszköz az udvaron;
- figyelemfelhívás a biztonságos játék szabályaira;
- a szabadtéri tevékenység összekapcsolása tanulással, ismeretbővítéssel;
- a mindennapos testmozgás a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- speciális tényezők szem előtt tartása;
- a gyermekek fizikai képességeinek, korlátainak, egészségi állapotának figyelése, megfigyelése.
- speciális mozgással rendelkező gyermek állandó figyelemmel kísérése (mozgáskoordináció, mozgásrendezés, tehetséggondozás stb.).
- önbizalom erősítése („te erre már képes vagy” „próbáld meg”) Segítséget adhatunk, de mindig csak azt tehessen a gyermek, amihez kedve van, amit képes megcsinálni.

Az óvodai játék és tanulás további szinterei

Az óvoda mikrokörnyezete által nyújtott lehetőségek:

- az óvodaépület egyéb helyiségei: tornaterem, logopédiai / fejlesztő szoba, folyosók
- az óvoda udvara, kertje

Az óvoda makro környezete által nyújtott lehetőségek:

Óvodánk azokra a nevelési területekre, lehetőségekre helyezi a hangsúlyt, melyeken koncentráltan tud pozitív nevelő hatást kiváltani.

A környező világ megismerésébe ma már szorosan beletartozik a technikai világ megismerése is. Nem zárkozzhatunk el ez elől, beengedjük az óvodába kellő mértékletességgel és tudatossággal.

A külső világ megismerésének lehetséges színhelyei:

- óvoda környéke – piac, zöldséges, virágüzlet, könyvtár, stb.;
- az óvoda vonzáskörzetében lévő történelmi színhelyek;
- múzeumok;
- kulturális rendezvények színhelyei.

VIII. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYAI ÉS ÜNNEPEI

Ünnepeinkhez kötődően fontos feladatunknak tekintjük a kötődés alapját is szolgáló keresztény kulturális értékek megismerését és meg tapasztalását, mint a: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívésség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.

A hétköznapiakon rendszeresen ismétlődő tevékenységeket hagyománnyá váló ünnepek – jeles napok – gazdagítják, melyeket az évek során szerzett pozitív élmények alakítottak ki. Távolat jelent a gyerekek számára ezekre az alkalmakra való közös tervezgetés, készülődés, az örömmel teli várakozás. Ünnepeinket a természethez, a népi hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó alkalmakhoz igazítottuk: melyeket a felnőtt közösség játékaival, szereplésével is színesítjük („alakoskodás”, néptánc, népdal, éneklés).

Óvodánkban a szülők betekinhetnek az óvoda életébe:

- igény szerint, az óvodapedagógusokkal egyeztetett időpontban,
- nyitott napokon, ünnepélyeken,
- játszódelutánokon: ünnepi előkészületekben való aktív részvétel, kézműves foglalkozások, barkácsoló delutánok stb.,
- tavaszi, őszi vásárokon,
- sportnapon

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek maguk is aktívan részt vegyenek az ünnepi előkészületekben, szervezésben

- gyűjtőmunka: kirándulásokon, a család bevonásával otthonról, az óvodapedagógusok részéről zenei és irodalmi anyag gyűjtése,
- „nagytakarítás”,
- az óvoda helyiségeinek díszítése,
- közös sütések,
- ajándékkészítés a szülőknek,
- a témákhoz kapcsolódóan kiállítások megtekintése.

Az ünnepek és hagyományéltető programok személyiségfejlesztő hatásai – a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Játékos térmozdulatokat, térmozdulatokat ismer, alkalmaz.
- Dallamot, ritmust, mozgást rögtönöz.
- Szívesen dramatizál, bábozik, az ismert mondókák, versek és motívumok felhasználásával: mesélés, népi színjátás.
- Beszéddel, mozgással megjelenítve kitalál történeteket, egyszerű meséket.
- Beszédhelyzeteknek megfelelően szófajokat, mondatfajtaikat, különböző mondat szerkezeteket alkalmazkodnak.
- Játékeszközök, bábok, díszletek, különböző használati eszközök készítésével a vizuális látás és érzékelés fejlődése.
- A közös tevékenységekben a gyerekek aktívan vesznek részt, a kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat (leányok-legények szokásai) szituációtól függően elfogadja az alá, fölé és mellérendeltségi helyzeteket.
- Segítséget nyújtanak egymásnak, ha szükséges, önállóan is keresik a segítségnyújtás formáit.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek egymásra, türelmesen meghallgatják egymást és az óvodapedagógust, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja, alkalmazza.
- Tudják, hogy egy összetartozó közösség tagjai, örüljenek a közösen elért sikereknek.
- Tisztában vannak az alapvető udvariassági szokásokkal és alkalmazzák azokat (köszönés, kérés stb.).
- Alkalmazkodnak és fogadják el az alapvető szabályokat, korlátokat, késleltetni tudják szükségleteiket, kialakul feladattudatuk, feladattartásuk szintje megfelelő.
- Kialakul egészséges „én-tudatuk”, tolerálják egymás különbözőségét, akaratukat alá tudják rendelni mások akaratának.
- Érdeklődést mutatnak az iskola iránt.

IX. INKLUZÍV PEDAGÓGIA - INTEGRÁCIÓ A SAJÁTOSSÁGOK MEGŐRZÉSÉVEL, A KÜLÖNBΣÉGEKHEZ VALÓ ALKALMAZKODÁSSAL – A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEKET

*„Keresem minden gyermek titkát, és kérdezem, hogyan segíthetnék abban, hogy Önmaga lehessen?”
(Janusz Korczak)*

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- **tanulási nehézséggel küzdők** (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi-, szociális-, kulturális-, nyelvi hátrányok);
- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- **visszahúzó**dó (regresszív) és depresszív (félénk, csendes, visszahúzó

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.);
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei);
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület);
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító).

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés - a tehetségígéretes gyermekek felismerése

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik;
- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet;
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség;
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”.

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző

tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetségígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

Különleges bánásmódot igénylők még:

- a nemzeti kisebbségekhez tartozók,

Eltérések

- az anyanyelv és a többségi nyelv birtoklása;
- kulturális sajátosságok; eltérés a többségi kultúrától;
- csoportkohézió; a többséghez való viszony.

Multikulturalizmus és interkulturalizmus

- **Multikulturalizmus.:** A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.
- **Interkulturalizmus:** Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó gyerekek együttnevelése.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

- Óvodahasználó gyermekeink szociokulturális háttere kiegyensúlyozott és jó képet mutat, munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.
- **Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében.** A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.
- **Feladatunk** az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje.
- A család lakhelye és környezete.
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota.

Környezeti okok lehetnek

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek.
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése.
- Szülők iskolázatlansága.
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér.
- Negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség.
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem.
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen.
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás...), szervi rendellenesség.
- Tartós betegség.
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek).
- Higiénés hiányosságok.

A gyermek személyiségében rejlő okok

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása;
- az önművelés igényének kialakítása;
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása;
- praktikus ismeretek elsajátíttatása;
- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása;
- családi életre és egészséges életmódra nevelés;
- a testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- differenciált fejlesztés;
- egészségnevelés;
- a sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése;
- interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története;
- tehetséggéretes gyermekek felkészítése;
- felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak;
- igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt;
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása;
- mozgáslehetőség biztosítása;
- kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Szülőknek felajánlott segítség

- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: Nyitott napok, Egészség Nap, barkácsolás, kertgondozás stb.
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény a sajátos nevelési igényű – mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő – gyermekek, eredményes fejlesztésének biztosítására kiemelt figyelmet fordít.

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A gyermekek között fennálló különbségeket Pedagógiai Programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer-, és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását;
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team-munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a Szakértői Bizottság szakvéleménye.

Nevelőmunkánk során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, terapeuta együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei;
 - képességei, kialakult készségei;
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei;
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

Pedagógiai Programunkat egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.
- Az óvodapedagógusok, valamint a pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Óvodánkban megvalósuló – integrált nevelés-oktatás

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Óvodánk többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget:

- Pedagógiai Programunk készítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit.
- Külön gondot fordítunk arra, hogy – kompetenciáink függvényében - a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.
- Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazó pedagógusi szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.
- Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:

- szükség esetén a fejlesztő szakember útmutatásainak és tanácsainak figyelembevételével – beépítve a gyermek fejlődési naplójába, annak részeként – egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- A gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező, szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
 - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
 - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
 - együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
 - segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
 - kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
 - részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
 - részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Óvodánk igénybe veheti az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a Pedagógiai Szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén:

A hallássérült gyermek

A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédképzési állapotban van.

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

- A halmozottan fogyatékos hallássérült gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi-, érzékszervi-, értelmi-

vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét. A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai-, pedagógiai-, pszichológiai-, és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a Szakértői Bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A beszéd-, és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességszavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Az óvodai nevelés/fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi-, érzékszervi-, és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkorai fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítségével használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés-, és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai

nevelés elsődleges feladata. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodában megvalósuló esélyegyenlőségi intézkedések közvetlen céljai

Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése. A pedagógiai és az egyéb lépések tehát nem szociális, hanem nevelési/pedagógiai irányultságúak. Minden lépés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja.

A szociális hátrányok kompenzálása

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer vagy épp az önkormányzat szerepét. E helyett mélyebb együttműködésre törekszik a többi szereplővel, a szülőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel. Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

Az **egyenlő bánásmód** követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- a gyermek csoportban való elhelyezése során
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön

X. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

*„Az emberek egymásért születtek.”
(Marcus Aurelius)*

Gyermekvédelmi tevékenységünket a Gyermkek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint a köznevelésről és annak módosításairól szóló törvények és jogszabályok határozzák meg:

- Minden gyermeket érintő döntésben elsődlegesen a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe.
- Biztosítjuk a gyermekek jogait fajra, nemre, vallásra, származásra stb. való tekintet nélkül.
- A gyermeknek joga van a testi-, értelmi-, érzelmi-, és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.
- Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez, fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek a különleges ellátáshoz.
- A gyermek emberi méltóságát tiszteletben kell tartani.
- Személyes adatokat meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében a törvényi elvárások és előírások szerint kezelünk, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatjuk. A gyermek, valamint a gyermek személyes adatai, – jelzések esetén – csak a törvényben meghatározott célból és személynek (szervezetnek) továbbítható.
- A gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerekeknek joga, hogy biztonságban és egészséges környezetben nevelődjenek.
- A gyerekeket védeni kell a fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- A sajátos nevelést igénylő gyerekekkel való kiemelt foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége.

A gyermekvédelmi munka több évtizedre tekint vissza. Az utóbbi években a társadalmi, gazdasági viszonyok változásával néhány család szociális helyzetének romlása figyelhető meg. A gyermekvédelmi munka első és legfontosabb feladata a megelőzés megszervezése és a speciális segítséget igénylő gyermek és családok tájékoztatása, segítése.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés lehetővé teszi, hogy a személyiségfejlődési problémákat időben felfedezzük. Ilyenek: testi, szellemi fejlődésben való elmaradás, nehezen nevelhetőség, higiénés gondozatlanság, súlyos familiáris konfliktusok.

Mivel a családnak a nevelésben elsődleges szerepe van, ezért az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelős együttes feladata a szülők segítése, olykor az egész család „nevelése”, gondozása, védelme. Mindez csak megfelelő bizalom alapján, és nagy tapintattal történhet. Bizonyos esetekben a gyermekvédelmi rendszer szociális szakembereit, valamint a családorvos, védőnő segítségét is igénybe kell vennünk: Ha a gyermek fejlődése, egészsége a családban veszélyeztetve van, kötelességünk segítséget kérni a további intézkedéshez. Más esetekben a szülő tudtával és beleegyezésével megfelelő szakember segítségét kérjük (pl. logopédus, gyógytornász).

Alapelvünk:

- Az óvoda dolgozói, a szülők és a gyermekek körében legyen természetes a másság elfogadása, a mássággal való együttélés, különös tekintettel a gyermek fogyatékoságára, retardációjára.
- Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek szexuális felvilágosítása a szülők joga.

A gyermekvédelmi munkánk célja:

- A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetben élő gyerekek problémáinak mielőbbi felismerését követően a probléma kezelése, segítése, ellensúlyozása, a hátrányok csökkentése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődő képességük optimális fokára és ehhez megkapják a megfelelő segítséget.

A célok elérése érdekében feladataink:

- családokkal jó kapcsolat kialakítása – tolerancia, elfogadás, bizalom kialakítása;
- a gyermek elfogadtatása a társak körében – tolerancia;
- fokozatosság elvének megtartása;
- biztonság megteremtése;
- gyermek aprólékos megfigyelése, pozitívum kiemelése;
- gyermeki és szülői jogok érvényesítése;
- együttműködés segítő, speciális szolgáltatást nyújtó szervezetekkel;
- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően különböző támogatásokhoz történő segítségnyújtás;
- felzárkóztatás megszervezése;
- szükség esetén javasoljuk a szülőnek, hogy keressék fel a Gyermekjóléti Szolgálatot.

A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős - Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1. szint: Az óvodapedagógusok szintjén:

- A gyermekek és a szülők **jelzéseinek fogadása.**
- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felismerése felfedezése.
- Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő **differentiált és egyéni fejlesztés.**

2. szint: Gyermekvédelmi koordinátor szintjén:

- A pedagógusoktól beérkező **információk gyűjtése** →
- A meglévő információk alapján a gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a **tanácsadásra és forrásfeltárássra** (szociális támogatás, étkezési támogatás stb.) a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé a **kapcsolattartásra** a Család-, és Gyermekjóléti Szolgálat felé.

3. szint: Óvodaigazgatói szinten:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermekek érdekeinek érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
- Szükség szerinti feladata: **határozottan felvenni a kapcsolatot** az illetékes gyermekjóléti szolgáltatást biztosító intézményekkel.

Az óvodaigazgató feladatai:

- gondoskodik a gyermekvédelmi koordinátor továbbképzéséről, és beszámoltatja az elhangzottakról;
- évente egy alkalommal értékeli és minősíti a gyermekvédelmi munka eredményességét;
- a rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, és az érintett óvodapedagógusokkal folyamatosan egyeztet és a megfelelő intézkedéseket megteszi;

- a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint vagy segítséget kér, vagy nyújt a gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek, adott esetben a rendőrhatalóságnak;
- írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről;
- segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

A gyermekvédelmi feladatokat koordináló feladatai:

- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre;
- nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket;
- az étkezési kedvezmények dokumentációinak folyamatos vezetése és karbantartása céljából kapcsolatot tart az óvodatitkárral;
- szükség szerint családlátogatások végzése az óvodapedagógusokkal;
- a fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában;
- segélykérő lapok kitöltéséhez segítségadás, javaslatok készítése (együtt az óvodapedagógusokkal);
- a központi faliújságon a szülők folyamatos tájékoztatása az őket érintő témákban;
- szükség szerint hospitálások, tapasztalatcserék végzése a csoportokban;
- folyamatos kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal;
- kerületi gyermekvédelmi továbbképzéseken, konferenciákon történő részvétel;
- fél évente beszámoló készítése az óvodapedagógusok és az óvodaigazgató felé;
- Szükség szerint kapcsolatfelvétel – kapcsolattartás:
 - ✓ Gyámhivatallal,
 - ✓ Gyermekjóléti intézményekkel – Szociális segítő munkatárssal.
 - ✓ Pedagógiai Szakszolgálattal
 - ✓ Egészségügyi intézményekkel.
- abban az esetben, ha az óvoda a felmerülő problémákra nem tud megoldást találni, kapcsolatfelvétel a mindenkori jegyzővel.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és járását;
- biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésre javaslatot tesz;
- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatáshoz való hozzájárulást javaslatával elősegíti;
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismeri, és szükség esetén szakember segítségét kéri;
- a feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja, ezekről a gyermekek fejlődési naplójában feljegyzést készít;
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésük elősegítése: *A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű, fejlődésükben lemaradt, vagy lassabban fejlődő gyermekeknek, különösen nagy szükségük van a megértő, türelmes bánásmódra. Ha érzik a gyermekek, hogy elegendő időt és segítséget kapnak, szívesebben vállalnak komolyabb erőfeszítéseket. A feladatokat a fejleszthetőség tempója határozza meg. Elsődleges feladat, hogy feltérképezzük a gyermek képességeit, területenkénti fejlettségét. A hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.*

- a szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolat kialakítása;
- közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

Szociális segítő szolgáltatás az óvodában

Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében - igény szerint - a szociális segítő munka eszközeivel nyújt támogatást az óvodába járó gyermeknek, a gyermek családjának és az intézmény pedagógusainak.

Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint támogatást nyújt a gyermek-védelmi feladatok ellátásában.

Ennek keretében segíti:

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez,
- a gyermeket lehetőségei kibontakozásában,
- a gyermek óvodába járási kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- a gyermek családját a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- a jelzőrendszer működését.

Az intézményben nyújtott szociális szolgáltatás során eljáró óvodai szociális segítő – amennyiben, és amikor a gyermekkel közvetlenül foglalkozik –, az egyéni szociális szolgáltatások megvalósításának ideje alatt a gyermek felügyeletéről maga gondoskodik.

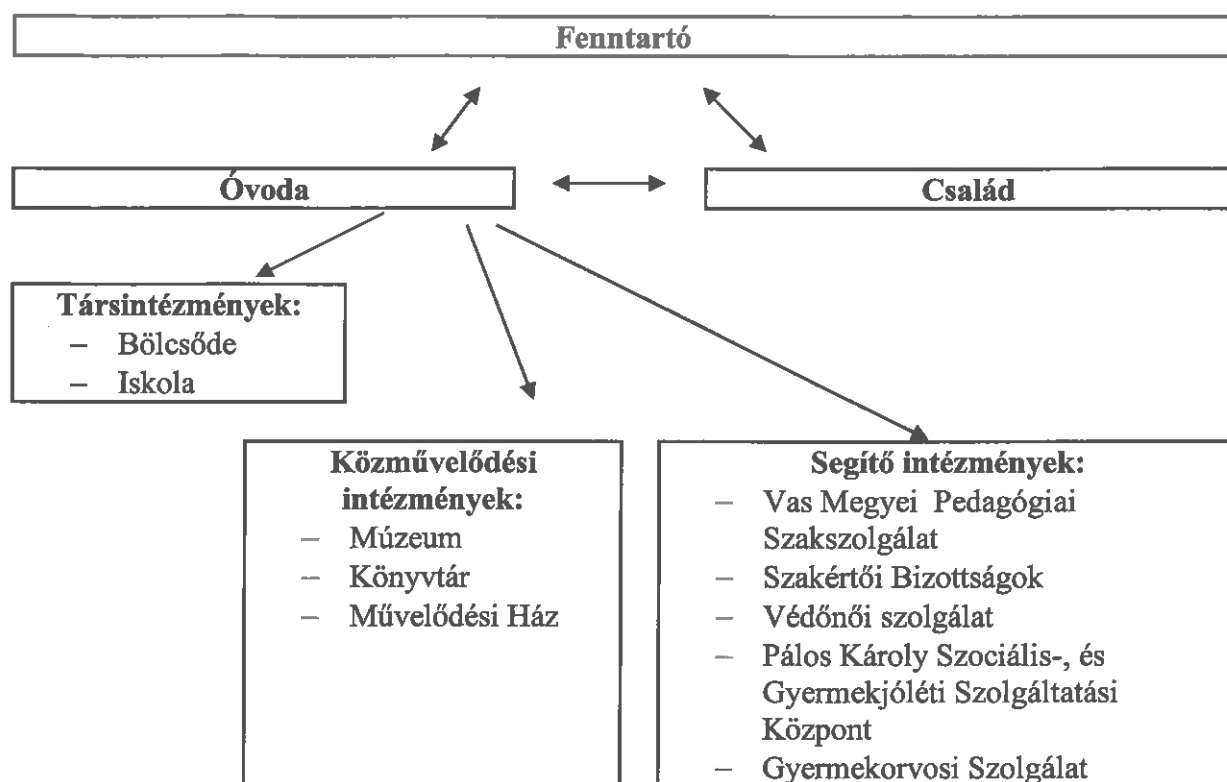
XI. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Intézményünk kezdeményező és nyitott a kapcsolattartásban elsősorban azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során, valamint az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei során alkalmazkodunk a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez.

A család- óvoda kapcsolata – Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége

A kapcsolattartás szinterei:

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei:

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében **kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése.** Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása.

A családnak jelentős a szerepe, hiszen a gyermekre születése pillanatától hat, alapvető viselkedési és érzelmi modelleket vés be a személyiségébe. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Napjainkban az oktatásirányítás képviselői és a pedagógusok egyaránt világosan látják, hogy társadalmilag is a legnagyobb problémák egyike az erkölcsi kérdések közös értelmezése és azok gyakorlati megvalósulása. Ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy a családokkal együttműködve a viselkedéskultúra fejlesztésére tudatosan irányítsuk a figyelmünket.

Amikor az allergiás gyermek óvodába kerül, akkor a családnak óriási szorongást okoz, hogy vajon biztonságban tudhatja-e gyermekét, ugyanis a közösségben sem a felnőttek, sem a gyermekek nem rendelkeznek akkora ismerettel, a gyermek allergiájával kapcsolatban, mint otthon a szülei. Érintettség esetén az óvodapedagógusok az első szülői értekezleten, azt követően pedig szükség szerint kell, hogy kezdeményezzenek szülői beszélgetéseket, amikor elmagyarázzák pl. a napi rutin sajátosságait, ismertetik az anafilaxiás sokk óvodai kezelésének eljárásrendjét. Fontos a többi szülő tájékoztatása arról, hogy a csoportban allergiás gyermek van: annak bemutatása, hogy milyen allergiában szenved a gyermek és annak milyen tünetei lehetnek. Szükség esetén sor kerül csoportos családi beszélgetés (szülői értekezlet) szervezése az

egészségügyi ellátásban dolgozók meghívásával a betegség bemutatásáról és az óvoda feladatellátásáról.

Ennek érdekében:

- el kell nyernünk a szülők bizalmát;
- az óvodapedagógusnak kell kezdeményező szerepet vállalnia;
- az óvoda minden dolgozójának előítéletektől mentesen kell közelednie minden családhoz;
- kötelességünk megismerni a családok szokás- és normarendszerét;
- pozitív, követendő és példa értékű minta adása dolgozói és intézményi szinten egyaránt.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek személyiségének megismerése, a családok megismerése;
- a gyermek egészségállapotának megismerése, különös tekintettel a diabétesszel élő és a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, egészségének megőrzése;
- a gyermek fejlesztéséhez a feladatok egységes értelmezése;
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása;
- a kölcsönös bizalom megteremtése;
- szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén: az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése;
- az együttműködés szabályainak betartása, a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében;
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel.

A kapcsolattartás az óvodában - Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus folyamatosan tájékoztatja a szülőket az óvoda életéről, gyermekük óvodai helyzetéről. Fontos, hogy az óvodapedagógus információi a gyermekekről mindig reálisak legyenek. Az óvodapedagógus tiszteli az érzelmet, segítőkészséget mutat, és magatartásával biztosítja a szülőt diszkréciójáról. Modell szerepe az óvoda-család kapcsolatban is érezhető kell, hogy legyen.
- Az óvodapedagógus lehetővé teszi – amennyiben a szülő igényli - hogy a család bepillantást nyerjen a csoport hétköznapi életébe is. Egy-egy szülő, vagy szülőcsoport számára nyitott órákat vagy napot szervez, melyben az óvodai élet közvetlen megfigyelése lehetséges.
- Lehetőséget teremt a szülők gyermekeik fejlődésével és óvodai életével kapcsolatos problémáinak megbeszélésére, valamint a gyermek folyamatos nyomon követése eredményeinek megbeszélésére, melyre leginkább a családi beszélgetés (fogadó óra, családlátogatás) kerete alkalmas.
- A folyamatos kapcsolat alakulásában szerepet vállalhat a Szülői Közösség, mely szülői kezdeményezéseket tolmácsol.
- A családokkal közösen szervezett események, ünnepek során törekvés a családi hangulat kialakítására: örömteli érzelmi állapot biztosítása a felnőttekkel és a gyermekek szervezett közös tevékenységek révén.

Az együttműködés formái

A gyermek óvodába való lépése előtt:

- Nyitott napjainkon lehetőség szerint jelenléti, szükség szerint pedig online formában a szülők bepillantást nyerhetnek az óvoda életébe, bekapcsolódhatnak a gyermeknek és felnőtteknek szervezett tevékenységekbe, feltehetik kérdéseiket az óvoda működésével, szokás és szabályaival kapcsolatosan.
- Óvodapedagógusok látogatása a bölcsődébe, leendő óvodások látogatása gondozónőikkel az óvodába.
- Bölcsődei szülői értekezlet során a Pedagógiai Programunk bemutatása, igény szerint az óvodapedagógusok bemutatkozása.
- Óvodába érkező szülőknek az óvoda bemutatása, a Pedagógiai Program megismertetése.
- Az óvodapedagógus kezdeményezése alapján – egyeztetve a szülői igényekkel – óvodába lépés előtt a gyermekek meglátogatása családi környezetükben.
- A gyermek egészségállapotáról írásban tett szülői nyilatkozat megismerése.

A gyermekek óvodába lépése után:

- családi beszélgetések (szülői értekezletek) legalább félévenként;
- családlátogatások: a szülő és az óvodapedagógus igényei alapján;
- családi beszélgetések (fogadóórák);
- nyitott napok;
- családbevonással szervezett napok;
- Szülő Klub működtetése az igények függvényében;
- játszó-, tea-, munka-, és egyéb délutánok: ünnepekre közös készülődés – sütés, barkácsolás;
- faliújságon kifüggesztett információkon, valamint a kialakult online alkalmazásokon keresztül (pl. a nevelés-fejlesztés műveltségtartalmai, óvodai hírek, programok stb.);
- óvodai közös ünnepélyek, rendezvények;
- közös kirándulások;
- kiállítások a gyermekek produktumaiból, alkotásaiból;
- nevelési és működési folyamataink jobbításának céljából a szülők igény és elégedettségmérése → a mérési eredmények visszacsatolása.

Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei

- Az információ áramlás folyamatos javítása, fejlesztése.
- Közös programok szervezése.
- A szülői megbeszéléseken, szülői értekezleteken adjanak az óvodapedagógusok, védőnők tanácsot a szülőknek az óvodai táplálkozás otthoni kiegészítésére.
- Óvodapszichológusi és gyógypedagógusi támogatás nyújtása szükség vagy igény szerint.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként javasoljuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

- A segítséget igénylő szülők (anyagi, nevelési gondok stb.) minél szélesebb körű támogatása a szülőtársak bevonásával.
- Rászoruló gyermekek számára gyűjtési akció szervezése.
- Halmozottan hátrányos helyzetű és a hátrányos helyzetű gyermekek fokozott segítése.

A Pedagógiai Program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

Bölcsőde

Az eddigi gyakorlatokhoz híven továbbra is szükségesnek tartjuk a kialakult jó kapcsolat ápolását. Nagy segítséget nyújt, ha a kisgyermeknevelő gondozóktól tájékoztatást kapunk az újonnan érkező gyermekek szokásairól, fejlettségéről. Az információk tudatában segíteni tudjuk a gyermekek óvodai beilleszkedését.

A kapcsolattartás formái:

- a leendő kiscsoportos óvodapedagógusok ellátogatnak a bölcsődébe és tájékozódnak, illetve tájékoztatást adnak a szülők számára az óvodáról;
- a leendő kiscsoportosok ellátogatása kisgyermeknevelő gondozóikkal az óvodába;
- közös szakmai tapasztalatcsere a kiscsoportosok beilleszkedését követően.

Általános iskola

A törvényi változások, a tankötelezettség időpontjának megfelelő értelmezése és gyakorlata, az óvodai nevelés országos alapprogramjának megállapítása, mely szerint „**a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik**”, a korábbi évek gyakorlatánál is fokozottabban indokolják a két intézmény típus együttműködését. Elsődlegesen azért érezzük ennek fontosságát, hogy a két intézmény megismerje egymás nevelési és oktatási koncepcióját, megkönnyítve ezzel a gyermekek intézményváltását. A szülők megfelelő tájékoztatása is kötelességünk. Lehetővé kell tennünk, hogy a gyermekek pozitív élményekkel találkozzanak az iskolai élettel kapcsolatosan.

A kapcsolattartás formái:

- tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók látogatása az iskolába;
- tanítók meghívása a nagycsoportok szülői értekezleteire;
- tanítók látogatása - óvodai tevékenységek megtekintése – szakmai beszélgetések;
- óvodapedagógus látogatása az elsős osztályokba, – óralátogatás – tájékozódás a volt óvodásaink beilleszkedéséről;
- szülők informálása: nyílt órák és egyéb iskolai rendezvények időpontjairól faliújságon a szülők tájékoztatása a különböző iskolák által kiküldött szóróanyagok kifüggesztésével, személyes ráhatással;
- igény-elégedettség mérés volt óvodásaink iskolába való beilleszkedéséről és az iskolai életmódra történő alkalmazásáról, különös tekintettel az iskolakezdéshez nélkülözhetetlen készségek és képességek vonatkozásában.

Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, a Pálos Károly Szociális- és Gyermejjóléti Szolgáltatási Központ

A jelenlegi társadalmi helyzet, a családok megváltozott életkörülményei megköveteli tőlünk napjainkban, hogy az eddigieknél is szorosabb, együttműködőbb kapcsolatot alakítsunk ki a szakmai és szakszolgáltató intézményekkel. Sajnos a családok életszínvonalának csökkenése következtében, valamint a családok széthullása miatt tapasztaljuk, hogy egyre több a veszélyeztetett gyermekek száma. Vannak olyan családok, akik rendkívül nagy erőfeszítéseket tesznek életszínvonaluk megtartásáért, ezáltal egyre kevesebb idejük jut a gyermekeik nevelésére. Ennek következményeként sajnálatos tény, hogy egyre több kisgyermeknek van szocializációs, viselkedési problémája. Mindemellett természetesen nem szabad megfeledkeznünk a tehetséggondozásról sem.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A kapcsolattartás tartalma:

- A gyermekek megfigyelése, megismerése után - szükség esetén - a kapcsolatok felvételét az óvoda kezdeményezi.
- A szociális segítő, – aki a **Gyermekjóléti Szolgálat** alkalmazottjaként a pedagógusok munkatársa – a kiscsoportos gyermekek szüleinek tájékoztatót tart a szolgáltatásaikról, köztük az óvodai szociális segítő tevékenységről, melynek során elsődleges szempont az óvoda kapcsán a segítség és a segítség eszköztárának kialakítása, továbbá az új rendszer mihamarabbi bevezetése annak érdekében, hogy a veszélyeztetett gyermekek minél hamarabb kiszűrhetőek legyenek, és veszélyeztetett helyzetük megszűnjön.

Mindhárom intézménnyel az óvodaigazgató és a gyermekvédelmi koordinátor feladata a kapcsolattartás.

Az óvoda ételmezését biztosító vállalkozás

Kapcsolattartásunk során igyekszünk megfigyeléseinkre alapozott mérési eredményeinkkel rendszeresen visszajelezni a mindenkor ételmezési vállalatnak, melynek alapja:

Az egészséges táplálkozás érdekében gyermekeinknek naponta az öt alapételismiszer-csoport mindegyik tagjából kellene fogyasztania Az alapételismiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs,
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Célunk, hogy az óvodai ételmezés minél inkább biztosítani tudja a gyermekek számára az egész napra szóló megfelelő ételiszerek szükségességét.

Szakorvos, védőnő

A székhely és a telephelyek óvodaorvosainak és védőnőinek neveit és az intézményben való tartózkodásuk időpontját a központi faliújságok tartalmazzák. A gyermekorvosok heti rendszerességgel tesznek látogatást az óvodaépületeinkben, a szakorvosi szűrővizsgálatok (fogászat, szemészet) időpontját a szakorvosok határozzák meg, melyről az óvodapedagógusok egy héttel korábban értesítik a gyermekek szüleit.

A diabéteszes gyermekek szak/háziorvosainak elérhetőségét az érintett óvodapedagógusok ismerik.

Érintettség esetén szülői értekezlet szervezése kerülhet sor az egészségügyi ellátásban dolgozók meghívásával a betegség bemutatásáról és az óvoda feladatellátásáról.

A védőnő szükség és igény szerint a gyermekek ápoltságát kíséri figyelemmel és tart kapcsolatot az óvodapedagógusokkal. Egy évben egyszer minden gyerekre kiterjedő fogászati szűrést szervezünk az óvodában, melynek időpontjáról a szülőket tájékoztatjuk.

A kapcsolattartás tartalma:

A kapcsolattartást az intézmény igazgatója látja el. Az óvoda védőnője az ütemezése szerinti rendszerességgel ellátogat az óvodába.

Közművelődési intézmények:

A környezet kínálta sajátos lehetőségeinket (könyvtár, múzeumok stb.) tudatosan építjük be a nevelőmunkánkba, ugyanakkor gyakran más intézmények is folyamatosan tájékoztatnak bennünket – többnyire kiemelten a gyermekeknek szóló – aktuális havi programjaikról és rendezvényekről. Ezeken – egyeztetve a szülőkkel – évente néhány alkalommal, a csoportos óvodapedagógusokkal vesznek részt a gyerekek, azonban ezeket a gyermekprogramokat a családoknak is ajánlani szoktuk.

A nevelési - oktatási intézmények közötti horizontális kapcsolatok és azok ápolása

Felgyorsult világunk változásainak követése nagy kihívás az élet minden területén. Versenyképes minőséget a nevelés-oktatás területén is csak úgy lehet létrehozni, ha „naprakészek vagyunk”, követjük szakterületünk változásait. A legújabb ismeretek, információk megléte azonban nem elegendő. A lehető leggyorsabban alkalmazni is kell azokat, azonban, csak akkor vagyunk képesek felhasználni, ha a neveléstudomány, benne az óvodapedagógia szakterületünket jól ismerjük, naprakész információink vannak. Csupán a konkrét, friss értékelési adatok és elemzések birtokában dönthetünk jól arról, mely területeken, milyen változtatások szolgálnák a jobbítást, a hatékonyság növelését. Mindezek háttérében meghatározó tényezőként ott áll szervezetünk saját küldetése, jövőképe:

Kiemelés: Programunk küldetése - filozófiája

„A napjainkban világszerte zajló gyors változások erősítik bennünk annak a fontosságát, hogy gyermekeinkben felebrezzük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során. Annak érdekében, hogy felkészítsük a gyermekeket a belsőleg motivált tanulásra, helyi Pedagógiai Programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.”

Rohanó világunkban azonban egyre kevesebb időnk van (s még kevesebb lesz) a változások követésére, a kutatási eredmények kipróbálására és beillesztésére a gyakorlatba. Hosszú időbe telik a beválás, a hatékonyság elemzése is. Ezért kapnak egyre nagyobb szerepet az egymástól való tanulás módszerei életünk szinte minden területén. A **horizontális tanulás** talán legfontosabb jellemzője ugyanis az, hogy bevált gyakorlatokat közvetít. Rengeteg idő és energia takarítható meg az intézmények közötti ismeret és módszercserének, a benchmarkingnak.

Szervezetünk csak akkor lehet tanuló szervezet, ha a horizontális tanulás módjait ismerjük és alkalmazzuk. Szükséges feltétel tehát, hogy a minőség iránt elkötelezett vezetésnek az óvodapedagógusok is elkötelezettjei legyenek, azaz a folyamatos fejlesztés, az állandó jobbítás szervezeti filozófiáját vallják.

Ennek meghatározó szervezeti jellemzői:

- ciklikus értékelési rendszerrel kövessük saját működési gyakorlatunkat;
- a teljes szervezet a jobbítás, a fejlesztés elkötelezettje legyen, azaz, a minőségirányítási rendszer (tudatos vagy ösztönös) működtetése elengedhetetlen feltétele a horizontális tanulásnak.

Horizontális tanulás: a tanulás olyan módja, ahol a gyakorlatban keletkező tudás partneri cseréje, egyenrangú felek közötti elosztása történik.

Legfontosabb céljaink:

- saját pedagógiai rendszerünk folyamatos jobbítása,
- a szakmai együttműködés lehetőségeinek felkutatása,
- a már bevált pedagógiai gyakorlatok (intézményi jó gyakorlatok) megismerése.

Előnyei:

- elsődleges cél mindig a saját szervezetünk működésének jobbítása marad;
- nyitott, rugalmas, egymásra figyelő kommunikációt feltételez;
- időt, energiát, pénzt takaríthatunk meg: jól működő gyakorlatokat közvetít;
- saját szervezetünk vagy telephelyeink működésének elemzésére készítet, hisz ez az alapja a megismert új gyakorlatok adaptálásának;
- az adaptált gyakorlat külső „benchmark” (összehasonlítási, mérési alap) lehet;
- egymást támogató fejlesztési rendszerek jöhetnek létre.

Megvalósítási feladatok

- Hospitálási rendszer működtetése az egyes telephelyeken, a telephelyek között, valamint óvodánk és az ország más óvodái között. Pld. óvodapedagógusok lehetőség szerint részt vesznek néphagyomány éltetéssel kapcsolatos országos találkozók.
- A hospitálásokkal kapcsolatos adminisztratív és gyakorlati feladatok: szervezés, látogatók fogadása, adminisztráció (hospitálási napló).
- Műhely működtetése: műhely munka során használandó módszerek és eljárások, a műhelymunka dokumentálása → közös összegzések → saját intézményben vagy telephelyen felhasználható tapasztalatok.
- Részvétel szervezése és egyéb igény szerinti lehetőségek.

A horizontális tanulást segítő kapcsolatok kialakításának, ápolásának, valamint a tartalmi megvalósítás feladatait a mindenkor érvényes munkaterv tartalmazza.

Az intézmény fenntartójával való együttműködés

Intézményünk részéről Pedagógiai Programunk egyfajta kötelezettségvállalás Vép Város Önlormányzata – mint intézményfenntartó – felé arra vonatkozóan, milyen színvonalú óvodai ellátást biztosít állampolgárainak, az óvodát igénybe vevő családoknak.

Fenntartónk részéről az óvodai nevelésre fordított költségek a költségvetésének jelentős részét teszik ki, ezért jogosan merül fel az a kérdés, hogyan hasznosul a köznevelésre fordított pénz. Más szóval, mennyire működünk hatékonyan és eredményesen, teljesítjük-e alapvető funkciókat, el tudunk-e pénzügyileg és szakmailag számolni a rendelkezésünkre bocsátott forrásokkal.

Cél: az eredményes és hatékony együttműködés, kiemelten az alábbi tartalmak vonatkozásában:

- az intézményi dokumentumokkal szembeni fenntartói elvárások folyamatos pontosítása;
- a beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése;
- adatszolgáltatás rendjének szabályozása;
- partneri igény-, és elégedettség mérés eljárásrendjének egyeztetése;
- egyéb kapcsolattartási tartalmak.

Az óvoda és a Fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- az óvoda Alapító okiratának kialakítása, módosítására;
- pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása;
- óvodánk ellenőrzése:
 - gazdálkodási szempontból,
 - működési szempontból,
 - törvényességi szempontból,
 - a szakmai munka eredményessége tekintetében,
 - az itt folyó gyermekvédelmi tevékenységre,
 - a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében;
- az óvodában folyó szakmai munka értékelése;
- jogszabályi elvárás szerint a szabályozó dokumentumok jóváhagyása, ellenőrzése;
- kompetencia és teljesítményalapú vezetői teljesítményértékelési rendszer működtetésének támogatása.

A Fenntartóval való kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatás,
- írásban beszámoló évente egy alkalommal,
- egyeztető tárgyalások és megbeszélések,
- értekezletek,
- az óvoda képviseletének szükség és igény szerinti biztosítása a Képviselő testületi és Bizottsági üléseken,
- fenntartói rendeletek és határozatok átvétele azok végrehajtása céljából,
- szükség és igény szerint speciális információszolgáltatás az óvoda pénzügyi-, gazdálkodási-, szakmai tevékenységhez kapcsolódóan,
- a működésünkkel és eredményességünkkel kapcsolatos igény és elégedettség mérés.

Az óvoda - írásban történő – éves beszámolójának szempontjai az intézménnyel szembeni általános és fenntartói elvárások tükrében

Évente értékelendő területek és elvárások

1. Pedagógiai folyamatok – Tervezés – Megvalósítás – Ellenőrzés – Értékelés – Korrekció

1.1. Az éves munkaterv és a munkaközösségek terveinek cél- és feladatrendszere összhangban van a stratégiai dokumentumokkal

1.2. A nevelési év végi Beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése.

1.3. A teljes pedagógiai folyamat követhető a tevékenységi tervekben, a csoportnaplókban, valamint a gyermeki produktumokban, az esetleges eltérések indokoltak.

A gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolnak szüleinek/gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában gyermeknek.

1.4. A teljesítményértékelés tények és adatok alapján, tervezetten és objektíven, dokumentáltan, határidőre történik.

1.5. Az óvodapedagógusok a gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszajeleznek a, szülőnek/gondviselőnek és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában a gyermeknek.

1.6. A megfigyelési eredmények éves elemzése alapján levonják a tanulságokat, szükség esetén korrekciókat hajtanak végre és meghatározzák a szükséges fejlesztéseket, figyelembe véve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztési igényeit is.

2. Személyiség- és közösségfejlesztés

2.1. Az intézmény vezetése és érintett pedagógusa információkkal rendelkezik minden gyermek szociális helyzetéről különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylőkre.

2.2. A nevelhetőségi, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak.

2.3. A szülők a megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben.

3. Eredmények

3.1. Nyilvántartják és elemzik az intézményi eredményeket:

- helyben szokásos megfigyelésen, vagy más alapon megszervezett mérések eredményei
- esetleges sport, más versenyeredmények: országos szint, megyei szint, települési szint;
- elismerések
- 6 éves kor után óvodában maradó mutatók, elégedettségmérés eredményei (szülő, óvodapedagógus, pedagógiai munkát segítők)
- neveltségi mutatók
- stb.

4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

4.1. A pedagógusok szakmai csoportjai maguk alakítják ki működési körüket, önálló munkaterv szerint dolgoznak. A munkatervüket az intézményi célok, hatás- és jogkörök figyelembe vételével határozzák meg.

4.2. Az intézmény él az információátadás szóbeli, digitális és papíralapú eszközeivel, biztosítja munkatársainak a szükséges információkhoz és ismeretekhez való hozzáférést.

5. Az intézmény külső kapcsolatai

5.1. Az intézmény vezetése a jogszabályban előírt módon eleget tesz tájékoztatási kötelezettségeinek, a helyben szokásos módon tájékoztatja külső

5.2. A partnerek tájékoztatását és véleményezési lehetőségeinek biztosítását folyamatosan felülvizsgálják, visszacsatolják és fejlesztik.

6. A pedagógiai munka feltételei

- 6.1. Az intézmény rendszeresen felméri a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, jelzi a hiányokat a fenntartó felé.
- 6.2. Az intézmény rendszeresen felméri nevelő-oktató munka humán erőforrás szükségleteit reális képpel rendelkezik róla..
- 6.3. A humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzi a fenntartó számára.
- 6.4. A feladatmegosztás a szakértelem és az egyenletes terhelés alapján történik.

7. Az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a Pedagógiai Programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

7.1. A tervekben (Éves Munkaterv, Továbbképzési terv, ötéves Intézkedési terv) jól követhetők a Pedagógiai Program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók.

A Fenntartóval való kapcsolattartás felelőse az intézmény igazgatója, felhatalmazása alapján az óvoda más dolgozója.

XII. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI - A GYERMEKEK FEJLETTSÉGÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

A jogszabályi változások és elvárások okán 2024. szeptember 1-től intézményünk oviKRÉTA tanulmányi rendszert alkalmazza. A pedagógusok – szükséges jogosultság birtokában – a „Gyermek” és „Csoport” menüpontok alatt érhetik el az intézmény által is alkalmazott tanügyigazgatási dokumentumokat.

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a helyi Pedagógiai Program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában. Az óvodapedagógus feladata, hogy a különböző tevékenységeket, kötetlen és kötött foglalkozásokat a Pedagógiai Program cél-, és feladatrendszere mentén logikusan építi fel.

Elvárás, hogy a pedagógiai munka napi gyakorlata összhangban legyen az éves, valamint a kapcsolódó tematikus tervezésben foglaltakkal. Eltérések csak indokolt esetben fordulhatnak elő. A pedagógiai dokumentumok elkészítése (tervezés, értékelés) és a tartalmak megvalósítása során – szükség szerint – elengedhetetlen a pedagógusok egymással, és a pedagógiai munkát segítő kollégákkal (pedagógiai asszisztensekkel, dajkákkal, fejlesztőkkel) történő együttműködése.

A tervezési folyamatot érintő legfontosabb meghatározások és érvényesítendő tartalmi elvárások: *(Kiemelés az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez c. dokumentum fogalomtárából.)*

- **Éves terv:** A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára és az intézmény Pedagógiai Programjára épül. Célja áttekintést adni a pedagógusnak egy-egy tevékenységhez kapcsolódva az adott csoportban zajló egész éves nevelési-oktatási folyamatáról. Az éves terv tartalmazza a csoport megnevezését, a foglalkozások számát és felosztását témakörönként. A foglalkozásokhoz kapcsolódva megadja a főbb didaktikai feladatokat, a fejlesztendő készségeket és képességeket, valamint a kapcsolódó ismereteket is. Az éves tervet a pedagógus év közben a tapasztalataival, megjegyzéseivel egészítheti ki.

– **Tanulási-tanítási egység:**

A tanulási-tanítási folyamatnak egy olyan egysége, amelynek keretében a gyermek valamely nevelési-oktatási célt egy adott műveltségtartalom, tanítási téma feldolgozása révén ér el. A tanulási-tanítási egységhez meghatározott időkeret kapcsolódik. Egyik fajtája a tematikus terv.

- **Tematikus terv:** A tanulási-tanítási egység egyik fajtája. A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára, az adott műveltségi területhez és tevékenységhez kapcsolódva, az intézmény Pedagógiai Programjára és a pedagógus által készített éves tervre épül. Célja, hogy áttekintést adjon egy adott csoportban egy konkrét témakörnek a tanulási-tanítási folyamatáról. A tematikus terv részletesebb, mint az éves terv, mely intézményünkben a nevelőközösség által elfogadott Óvodai csoportnaplóban a csoport megnevezésén, a foglalkozások számán és felosztásán, a foglalkozásokhoz rendelt didaktikai feladatokon, a fejlesztendő készségeken és képességeken, valamint a kapcsolódó ismereteken túl az alkalmazott főbb módszerek, szervezési módok és tanítási eszközök megnevezését is tartalmazza.

- **Foglalkozásterv** A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely rögzíti a foglalkozás céljait, nevelési-oktatási stratégiáját, a foglalkozás felépítését, menetét, az alkalmazott módszereket és szervezési módokat, valamint az eszközöket. A foglalkozásterv tartalmazhatja a gyermeki és a pedagógusi tevékenységek tömör leírását, valamint a pedagógus instrukcióit is, továbbá a lehetséges gyermeki válaszokat és választévékenységeket. A foglalkozástervhez – önértékelés, szakmai ellenőrzés, minősítés, portfólióba történő feltöltés során – a mellékletben célszerű csatolni a gyermekek részére szóló feladatlapokat, a feldolgozott szövegeket, az egyéb segédeszközöket, és érdemes mellékelni az IKT- műveltségtartalmakat is.

A foglalkozásterv készítésének intézményi gyakorlata

- Gyakornok minden napra írásban készít foglalkozástervet/terveket.
- Amennyiben külső vagy belső ellenőrzés, látogatás (teljesítményértékelés, tanfelügyeleti ellenőrzés, hospitálás, belső továbbképzés) várható, az érintett pedagógus köteles foglalkozástervet készíteni, amelyet átad a látogatóknak, vezetőnek.
- A foglalkozás tervek formai kivitelezése megkötések nem tartalmaz.

Intézményi szintű pedagógiai dokumentumok

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja 2025
- A Vépi Vadvirág Művészeti Óvoda És Bölcsőde Pedagógiai Programja, - nevelőtestületi határozattal elfogadott - és a program mellékletében elhelyezett kiegészítő szakmai anyagai.
- A Vépi Vadvirág Művészeti Óvoda És Bölcsőde Értékelési (teljesítményértékelési) Programja
- A Vépi Vadvirág Művészeti Óvoda És Bölcsőde mindenkori Éves Munkaterve, mely komplex módon a teljes szakmai szervezetre, azon belül pedig nyomon követhetően az egyes tagóvodákra/telephelyekre, személyekre vonatkozó – a Pedagógiai Program adott évben megvalósítandó – céljait és feladatait tartalmazza

Csoportszintű pedagógiai dokumentumok

1. Csoportnapló – A gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési programja, mely tartalmazza:

- A gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatokat,
- Javasolt napi és hetirendet,
- Speciális fejlesztésben résztvevő gyermekek névsorait,
- Óvó-védő szabályokat,
- A csoportban elvégzett egészségügyi szűrések/ellenőrzéseket,
- Ünnepek és hagyományok / eseményeket,
- Szülői értekezletek dokumentációit,
- Csoportprofilt,
- Befogadási tervet,
- Éves tanulási tervet,
- A csoport szokásrendszerének tervezését; időkeret: 1/2 év ciklusra,
- A csoport szokásrendszerének értékelését; időkeret: 1/4 év ciklusra,
- Tervezett programokat, szervezési feladatokat,
- Fejlesztési ütemterveket; A tevékenységekben megvalósuló tanulás – Tematikus terveket, Reflexiót időkeret: 4 hét ciklusra,
- Átvett intézményi jó gyakorlatok, saját innovációk nyomon követését,
- Kapcsolatot a szülőkkel,
- Hivatalos ellenőrzések, látogatókat,
- Balesetek nyilvántartását,
- A csoport életével kapcsolatos feljegyzéseket,
- A csoportnapló önellenőrzési / ellenőrző lapját.

2. Felvételi és mulasztási napló egységes vezetésére az oviKRÉTA tanulmányi rendszer felületen; időkerete: naponta

3. A gyermekek fejlettségállapotának mérése – Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma – Fejlődési napló egységes vezetésére az oviKRÉTA tanulmányi rendszer felületen kerül sor.

Valamennyi mérés célja a gyermekek – elsősorban saját magukhoz mért – képességeinek feltérképezése, fejlődésállapotuk beazonosítása, mely szükség szerint a család bevonásával a további fejlesztések kiindulópontja kell, hogy legyen.

4. Egyéni fejlesztési terv

A Szakértői Bizottság szakvéleményében meghatározott fejlesztési területek alapján, a segítő szakemberekkel (gyógypedagógus, pszichológus, utazó gyógypedagógusok) együttműködve készíti el az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési tervet, amely az érintett gyermek fejlődési naplójában kerül elhelyezésre.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza:

- a fejlesztendő területeket;
- a tevékenységet, amelyet az óvodapedagógus felajánl;
- az eszközöket;

- a foglalkoztatási formát;
- a fejlesztés gyakoriságát, időpontjait;
- a fejlesztés kimenetelét (fejlődés, stagnálás, visszalépés...).

Az egyéni fejlesztési tervekre alapozott fejlesztés eredményeiről az óvodapedagógus és a gyógypedagógus szükség szerint, de legalább negyedévenként konzultáció formájában egyeztet.

XIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében

élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Fogalomértelmezés a Pedagógiai Program célrendszeréhez

Személyiség:

A személyiség az ember öröklött és tanult pszichikus komponensrendszere, mely aktivitásával lehetővé teszi a kölcsönhatást a külvilággal.

Kompetencia: A kompetencia valamely funkció teljesítésére való alkalmasságot jelent. Ez az alkalmasság döntések meghozatalában és a döntések kivitelezésében, végrehajtásában nyilvánul meg. A döntés meghozatalának feltétele a motiváltság, a kivitelezésé a képesség.

A képesség – mint a döntés kivitelezésének feltétele – is összetett rendszer. A képesség és az ismeret egy és ugyanazon dolognak két, egymást kölcsönösen feltételező és meghatározó eleme.

Az értelem kiművelésének két alapvető feladata emelhető ki: a kognitív (tanulási) motívumrendszer és a kognitív képességrendszer kialakulásának segítése.

A kognitív motívumrendszer: a személyiség kialakulásának, változásának, fejlődésének belső indítéka, energiaforrása.

A kognitív képesség rendszer: az információfeldolgozás (az információk vétele, közlése, kódolása, átalakítása, rendszerezése, létrehozása, tárolása) szervezője, megvalósítója

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Vépi Vadvirág Művészeti Óvoda És Bölcsőde 2025. szeptember 1-én jóváhagyott Pedagógiai Programjának jelen módosítása 2025-ben készült.

A módosítást a Pedagógiai Program jogszabályi háttérének változásai tették szükségessé.

Az újonnan megalkotott Pedagógiai Program jogelőd programja: A Vépi Vadvirág Művészeti Óvoda És Bölcsőde Pedagógiai Programja 2024.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően a kihirdetéstől lép életbe és visszavonásig érvényes. A módosított Pedagógiai Programot 2025. szeptember 1-jétől szükséges bevezetni.

Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a: 157/2023 határozat számon elfogadott Vépi Vadvirág Művészeti Óvoda És Bölcsőde Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

Az Óvodai Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A Pedagógiai Program hatékonyság és beválás vizsgálatára az igazgatói megbízás negyedik évében kerül sor.
- Az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén, írásban (az éves beszámolóban) értékelik a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok/feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása - A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- óvodaigazgató;
- a nevelő testület bármely tagja;
- szakmai munkaközösség;
- Szülői Szervezet;
- az óvoda fenntartója.

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A dokumentum egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve helyeken tekinthető meg:

- óvoda fenntartójának honlapján,
- óvoda honlapján,
- óvoda irattárában,
- az intézmény igazgatójánál

A Pedagógiai Program jelen módosításának indoka:

- Törvényi jogszabályi változás

Tájékoztatás a pedagógiai programról

- A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodaigazgató vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a Pedagógiai Program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodaigazgató vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda Pedagógiai Programjáról, mely a Fenntartó honlapján folyamatosan, az óvoda irattárában, az óvodaigazgatói irodában, valamint az érintett óvodai csoportokban az óvoda nyitvatartása alatt megtekinthető.
- A fentieken túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény igazgatójától, az igazgató helyetteseitől, és a csoportos óvodapedagógusoktól.
- A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény igazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra. Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

Kelt Vép, 2025. szeptember 1.

Pálma Kinga
Főigazgató